Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради України ◆ № 102 (352) ◆ Середа, 3 червня 1992 року ◆ Ціна 2 крб.

ЗАЯВА

ПРО ПІДСУМКИ КОНСУЛЬТАТИВНОЇ ЗУСТРІЧІ ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ І ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ КРИМУ

1 червня 1992 р. в м. Ялта відбулась консультативна зустріч Президії Верховної Ради України і Президії Верховної Ради Криму з участю голів міських і районних Рад народних депутатів і депутатів Верховної Ради Криму.

Учасники зустрічі відзначають, що Республіка Крим як складова частина України повинна мати всі політичні і правові умови, які давали б їй змогу реалізувати свій особливий потенціал, що випливає з її географічного положення, мати відкриту для зовнішніх інвестицій економіку, стати зоною економічного і культурного співробітництва. Не претендуючи на володіння політичною міжнародною правосуб'єктністю, яка властива Україні, Крим повинен мати право самостійно вступати у відносини з іншими державами в соціально-економічній і культурній сфері.

На зустрічі було підтверджено, що розв'язання цих та інших питань повинно здійснюватись шляхом пошуку політичних рішень на основі взаємних компромісів.

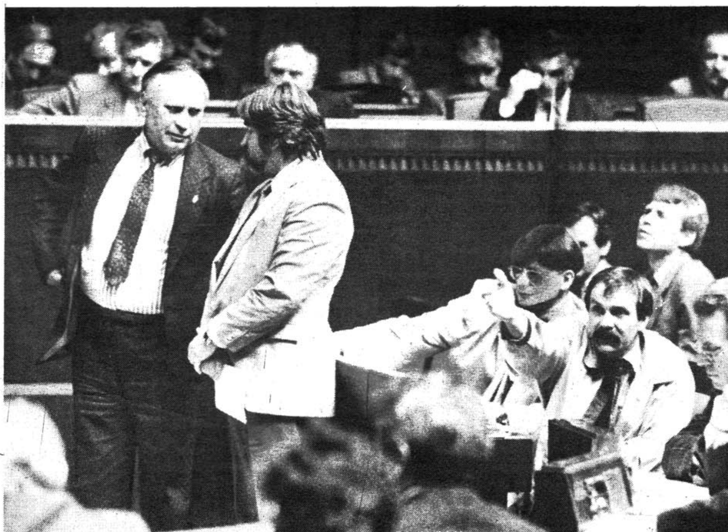
Учасники зустрічі дійшли висновку про необхідність створити до 5 червня 1992 року спільну робочу групу для продовження роботи по розмежуванню повноважень між органами державної влади України і Республіки Крим з урахуванням досягнутих раніше угод; відзначають принципову важливість створення атмосфери взаємного довір'я і взаємної поваги між Верховними Радами України і Криму і вважають за необхідне проведення постійних консультацій між законодавчими органами України і Республіки Крим з метою координації їх законотворчої діяльності.

Президії Верховної Ради України і Верховної Ради Криму рішуче виступають проти будь-яких спроб використання неконституційних методів розв'язання проблем, штучного нагнітання пристрастей і звертаються до всіх політичних партій і рухів утриматись від дій і кроків, що посилюють напруженість.

Учора в парламенті України відновився черговий раунд пленарних засідань.

Шляхом переговорів між Президіями Верховної Ради України і Верховної Ради Криму «кримське питання» знято.

Національний банк робить рішучий крок до заліку взаємних боргів.

У залі сесії 2 червня 1992 року. Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

ПОЗИТИВНО оцінив ділові зв'язки, які склались між львівськими і угорськими підприємствами, посол Угорщини в Україні Андраш Палді. Він побував на Львівщині з метою ознайомлення з її народногосподарським комплексом. В обласній державній адміністрації відбулась зацікавлена розмова про подальший розвиток взаємовигідних контактів.

ПРЕЗИДЕНТ України Л. Кравчук прийняв учора голову Конституційної ради Французької Республіки Р. Бадентера.

Під час зустрічі високий гість заявив, що головна мета його візиту — поінформувати українську сторону про проект створення європейського арбітражного суду.

Л. Кравчук привітав ідею заснування такого міжнародного органу і на прохання Р. Бадентера розповів про створення Конституції і Конституційного суду України. Відбувся широкий обмін думками з цих питань.

ВІЗИТ МІНІСТРА ЗОВНІШНІХ ЗНОСИН МОНГОЛІЇ

Столицю України з офіційним візитом відвідав міністр зовнішніх зносин Монголії Церенпілійн Гомбосурен. Його прийняв Президент України Леонід Кравчук. У ході довірчої дружньої розмови йшлося про шляхи розширення і поглиблення міждержавних відносин між двома незалежними країнами.

Про економічне співробітництво між двома країнами, перспективи їх розвитку йшла мова під час зустрічі гостя з віце-прем'єр-міністром України Віктором Ситником. Дипломатичним зв'язкам між нашими державами було приділено увагу в ході розмови Церенпілійна Гомбосурена з міністром закордонних справ України Анатолієм Зленком.

В ході візиту було парафовано Договір про співробітництво між Монголією і Україною, а також підписано протокол про встановлення консульських відносин між ними.

НА ВИКОНАННЯ ДОМОВЛЕНОСТЕЙ

На засіданні Кабінету Міністрів України прийнято ряд важливих рішень на виконання домовленостей між урядами України і Росії. Так, міністерства економіки і фінансів разом з Національним банком мають терміново подати до Кабінету Міністрів програму виходу України з карбованцевого простору, врахувавши пропозиції та рекомендації Міжнародного валютного фонду і Світового банку. З цього питання готується спільне засідання Кабінету Міністрів України і Кабінету Міністрів Росії.

Група експертів працюватиме над проектом угоди з урядом Росії про ціни на найважливіші види продукції взаємних поставок. Ряд міністерств і відомств підготують пропозиції щодо підвищення тарифів на використання території України при транспортуванні всіма видами транспорту нафти, газу, аміаку та інших вантажів. Буде прискорено вивчення питання про можливість використання місткостей для аміаку припортового заводу в Одесі під нафту, закуплену за кордоном.

Актуально

Не поступилися принципами

Подали у відставку голова Центрального Банку Росії Матюхін та його заступник Расказов. За словами Расказова, до цього кроку їх змусила вдатися вимога російського парламенту знизити облікові ставки з 80 до 50 відсотків. Крім того, додав він, планово-бюджетна комісія Верховної Ради республіки проводить політику, спрямовану проти Центрального Банку.

Десантники відлітають на Північ

Зустріч міністрів закордонних справ Росії Козирєва й Молдови Цику відбулася учора в Москві. Під час зустрічі сторони обговорили обстановку у Придністров'ї, а також двосторонні відносини, що помітно ускладнилися. Тим часом розпочато виведення із Кишинева повітряно-десантної частини військ СНД, що розташована у центрі міста і була нещодавно блокована групами молоді й студентів. Вона буде передислокована до Красноярського краю.

Не беріть чужого

Негайно повернути захоплену напередодні зброю й техніку інженерно-саперного полку, дислокованого у Південній Осетії, закликав місцеве осетинське населення командуючий військами ЗакВО Патрикеєв. У заяві по Цхінвальському радіо він спростував чутки про передачу грузинській стороні озброєння цього полку. Патрикеєв повідомив, що для захисту військовослужбовців до Цхінвалу вводяться підрозділи десантників.

До Чорного моря на роботу

Про наміри Президента Єльцина взяти участь у зустрічі голів держав і урядів країн басейну Чорного моря, що запланована на 25 червня у Стамбулі, повідомив департамент інформації й преси МЗС Росії. Очікується, що під час зустрічі відбудеться підписання декларації про чорноморське економічне співробітництво. Крім того, планується обмін думками з проблем, що пов'язані з налагодженням багатосторонньої співпраці у вирішенні питань соціально-економічного розвитку цього регіону.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Парламентська хроніка

Нерв дня: ЩО РОБИТИ, ЯК ПОДОЛАТИ КРИЗУ?

Ранкове засідання 2 червня

Все було, як завжди після перерви в роботі пленарних засідань: інваліди на милицях у своїх інвалідських авто пікетували Будинок уряду з вимогою зменшити ціну на бензин, перед площею біля будинку парламенту скандували: «Геть Фокіна!»... Ці ж настрої, але у парламентській формі, лунали і в сесійному залі. Про вимогу відставки Прем'єр-міністра і реорганізації Кабінету, необхідність прийняти новий закон про вибори до Верховної Ради України заявив В'ячеслав Чорновіл. Президентові Леоніду Кравчуку, який брав участь у роботі сесії, не раз нагадували, що він має робити: домовлятись якнайшвидше з Росією про економічні й політичні рішення, захищати державні підприємства від кризи, звітувати перед парламентом про оперативні кроки в стабілізації економіки. Голові Верховної Ради Івану Плющу закинули, що він, мовляв, руховець, і що у Верховній Раді вже час розібратися з фракціями, встановити квоти в Президії і в комісіях, бо інакше, і тільки через це, парламент треба розпускати... Все частіше й частіше лунала вимога провести закрите засідання. Мабуть, для того, щоб «розрахуватися» з усіма й одразу. Цей нерв рухав чи не усіма промовцями, які, очевидно, забуваючи, що формують орієнтовний графік роботи всього на три дні, кавалерійським наскоком бажають розрубати всі нагромаджені проблеми. А вони, таке відчуття, загострюються щохвилини. І це підігріває всіх — і виборців, і парламент. Що робити? Який такий закон прийняти, щоб одразу й назавжди відвернути державу від сповзання до прірви? З ким розрахуватися, кого замінити?

Точки зору, як завжди, полярні. А жити стає все скрутніше. Можливо, допоможе прийняття програми приватизації, обговорити яку, на пропозицію депутата Юрія Сербіна, намітили у четвер. А можливо, полегшить життя підприємствам, а значить і їх працівникам, постанова «Про заходи щодо подолання платіжної кризи підприємств і організацій України», прийнята Верховною Радою на тому ж засіданні після інформації голови правління національного банку України Вадима Гетьмана. Національний банк запропонував провести заліки взаємної заборгованості між підприємствами і організаціями України, а також міждержавні заліки на основі двосторонніх договорів Національного банку України з центральними банками країн Співдружності. Це має звільнити обігові кошти підприємств і нормалізувати їх фінансове становище.

— Однак, — зазначив Вадим Гетьман, виступаючи з інформацією у парламенті, — на жаль, нині ще не вдалося домовитися з Росією, щоб провести одномоментний залік на однакових умовах з усіма країнами СНД. Прошу не звинувачувати у цьому ні уряд, ні Президента, ні Національний банк. Зусиль, щоб домовитися, було докладено чимало. Сьогодні делегація Національного банку України теж веде переговори в Москві з Центральним банком Росії. Росія не йде на залік, бо Центральний банк Росії твердо витримує курс, запропонований Міжнародним валютним фондом і Світовим банком, стримуючи емісію. Ми теж маємо робити це з переходом на свою власну валюту, інакше Україна не бачитиме підтримки світових фінансових кіл. Нині ж ми використовуємо емісію карбованця і живемо за цей рахунок.

Президент України Леонід Кравчук, взявши слово, поінформував депутатів про те, що він мав дві офіційні розмови з Президентом Росії Борисом Єльциним і що нині готується зустріч, яка орієнтовно має відбутися у червні. Передбачається обговорення широкого спектру проблем у відносинах між Україною і Росією, готується ряд угод, передусім, економічних.

Можливо, вони все ж таки матимуть оздоровчий характер у політичних й економічних відносинах двох держав. З цим сподіванням і установкою на це парламент почав розгляд питання «Про постанову Верховної Ради Російської Федерації» «Про правову оцінку рішень вищих органів державної влади РРФСР щодо зміни статусу Криму, прийнятих у 1954 році» та Заяву Верховної Ради Російської Федерації до Верховної Ради України». У цьому питанні виступив перший заступник Голови Верховної Ради України Василь Дурдинець.

Обговоренню цього питання передувала інформація Голови Верховної Ради України Івана Плюща. Він, зокрема, зазначив:

— Нині в Криму відсутні сепаратистські тенденції, що виходили б з боку повноважних представників влади. Крим не ставить питання про політичний статус як суб'єкта міжнародного права не в складі України. Йдеться про економічну незалежність, відносну самостійність Криму у розв'язанні соціально-економічних проблем. Робочі групи Верховних Рад України і Криму працюватимуть над пропозиціями про розмежування повноважень між Україною і Кримом. У відповідні документи будуть внесені зміни і доповнення.

Отже, кримське питання, як не раз підкреслювалося на засіданні, знято. Залишається сподіватися, що пристрасті вщухнуть.

Світлана ПИСАРЕНКО,
парламентський оглядач «Голосу України».

Прес-конференція в Ялті

Як уже повідомлялось, 1 червня в Ялті відбулась консультативна зустріч Президій Верховних Рад України і Криму. За її підсумками було прийнято спільну заяву, яку того ж дня було оголошено на прес-конференції Голови Верховної Ради України Івана Плюща і Голови Верховної Ради Республіки Крим Миколи Багрова.

Багато запитань, поставлених на ній, стосувалось проблем розмежування повноважень між органами державної влади України і Криму з урахуванням досягнутих угод. І. Плющ підкреслив, що Крим має дістати повну економічну самостійність. Якщо автономна республіка вирішить укласти взаємовигідний договір з іноземною державою (це не стосується України), то Київ не повинен втручатись у питання квотування, ліцензування. Але що стосується кордонів, армії, внутрішніх військ, національної гвардії, митної служби, фінансово-кредитної системи, то це прерогатива України. В одній державі двох держав бути не може.

Говорячи про Чорноморський флот, Голова Верховної Ради України заявив: для України такого питання немає. Просто треба цивілізовано, на законодавчій основі провести «шлюборозлучний» процес.

Відповідаючи на запитання про те, яка сьогодні склалась обстановка в автономній республіці, керівники парламентів заявили, що немає ніяких підстав порівнювати Крим з Придністров'ям і Карабахом. Обстановка на півострові нормальна, контрольована і керована. Тут проживають представники більш як 100 націй і народностей, однак грунту для міжнаціональних конфліктів немає. І. Плющ відзначив, що в Україні є так звані «рятівники України», які направляють у Крим поїзди своїх активістів, чим шкодять процесові стабілізації обстановки. Торкаючись того, чи прибуде з черговим візитом на півострів Степан Хмара, Іван Плющ заявив, що він порадив Степану Ількoвичу не робити цього.

Говорилось на прес-конференції і про статус російської мови. Голова Верховної Ради України нагадав: в Україні був час, коли певні сили намагались проводити таку ж українізацію, як раніше русифікацію. В республіці державною мовою є українська, але це не ущемлює російської як мови міжнаціонального спілкування. А там, де локально проживає російськомовне населення, вона може бути і державною.

Микола Багров відзначив, що парламент республіки робитиме все для того, щоб Крим не став яблуком розбрату між Україною і Росією. Після консультативної зустрічі у мене з'явилась надія, що в Криму обстановка стабілізується, заявив він. Це була конструктивна розмова, і якщо спільну заяву підтримає парламент України — це буде серйозний крок у вирішенні гострих проблем.

Валентин ВЕРНОДУБЕНКО, Лев РЯБЧИКОВ,
кор. Укрінформ.

Дебати тривають

8-ма сесія Верховної Ради Криму продовжує свою роботу

2 червня після 11-денної перерви продовжила свою роботу 8-ма сесія Верховної Ради Криму. Депутатам було запропоновано обговорити єдине питання, що залишилося від попереднього засідання 21 травня — «Про роботу Ради Міністрів Криму». У розданому депутатам проекті постанови пропонується визнати роботу Ради Міністрів Криму незадовільною. Частина депутатів пов'язує таку реакцію проекту з тим, що Голова Ради Міністрів Віталій Курашик голосував 5 травня проти прийняття Акта про проголошення державної самостійності Республіки Крим.

Від мікрофонів депутати пропонували розширити порядок денний, включивши до нього питання про громадянство Криму, про переп ідпорядкування органів безпеки, юстиції та митної служби безпосередньо Республіці Крим, про створення в Криму власної банківської системи. Сепаратисти, як бачимо, не вгамовуються. Однак, як зауважив Голова Верховної Ради Криму Микола Багров, «усі ці питання будуть так чи інакше вирішуватися шляхом розмежування повноважень між Україною та Республікою Крим». І тут же запропонував створити на сесії робочу групу для ведення переговорів у відповідності до ялтинських домовленостей Президій Верховних Рад України та Криму 1 червня. За короткий час депутати створили таку групу.

Депутат Борис Кизилов нагадав, що із Криму були депортовані кримські татари, а потім і греки, болгари, вірмени. За пропозицією Кизилова депутати вшанували пам'ять жертв сталінського терору хвилинок мовчання.

Не набрала необхідної кількості голосів пропозиція включити до порядку денного питання про постанову Верховної Ради Російської Федерації про відміну Акта 1954 року.

До порядку денного ввійшли питання про сформування двох делегацій: для ведення економічних переговорів з Росією і для поїздки до Узбекистану, аби прискорити повернення звідти в Крим депортованих народів.

Микола Багров високо оцінив ялтинські переговори, що відбулися 1 червня. «Це відрадний факт, досягнуті перші важливі результати. Ми тепер зможемо вступити в економічні відносини із зарубіжними країнами», — сказав М. Багров.

Потім розпочалося обговорення питання «Про роботу Ради Міністрів Криму». У зв'язку із хворобою Віталія Курашика з доповіддю виступив заступник Голови Ради Міністрів Криму Сергій Жилін.

Біля приміщення кримського парламенту зібралася численна група людей — прибічників РДК. Вони вимагають негайного вирішення питання про проведення референдуму.

Олександр ПІЛАТ,
власний кореспондент «Голосу України».
Крим.

ВСІ НА ПРИВАТИЗАЦІЮ!?

Життя Рад

Очевидно, що нинішні Ради — від Верховної до найвіддаленіших — переживають не кращі свої часи. Канув у вічність апофеоз останніх виборів, теж саме, очевидно, чекає й на неореволюційне гасло перебудови «Владу — Радам!».

Піднявшись на руїнах та запереченні старого світу, нова влада, однак, не зуміла позбутися його вад. «Депутатські посиденьки» на периферії нерідко нагадують трагікомічний театр, в якому давно вже згасло світло, розійшлися глядачі, а невдалі актори цього й не помітили...

Побутує думка, що депутати давно вже забули про свої програми, обіцянки перед виборцями, користуючись депутатськими мандатами, «воюють» лише за власне місце під сонцем. Невмілі спроби перевести кульгаючу соціалістично-планову економіку на рейки ринку ще більше її розвалили, спричинили безробіття, соціальну напруженість, загальний хаос...

ЩО ДАЛІ?

Відповісти на це не просте запитання я запропонував голові Харківського міськвиконкому народному депутатові України Євгенові КУШНАРЬОВУ.

Харківський мер відомий своєю непримиренною боротьбою з колишніми обкомом КПУ, облвиконкомом за ідеали демократії.

— Не можу погодитися, що все розвалилося, що ситуація вийшла з-під контролю. За таких глибинних соціальних, економічних процесів перебудови суспільства анархії не уникнути. Іноколи, чесно кажучи, і сам дивуюся, як ще все їде, крутиться, гріє... Очевидно, спасибі треба сказати професіоналам, які не гають часу на проповіді про свої героїчні справи, а просто повсякденно й буденно роблять своє діло. Тому мені інколи по-людськи просто образливо, коли Президент на засіданнях Верховної Ради каже про те, що місцеві органи влади втратили контроль над ситуацією. Якби це було так, то й Президента через тиждень не стало б, змело б усіх нас. А поки що основні життєважливі питання ми в Харкові розв'язуємо. Більше того, за неймовірних труднощів нинішньої весни зуміли належно прибрати місто і партійного стягнення нікому не вліпили...

— **Дехто з найзапекліших демократів вважає так: колишні партапаратники методично ліквідують ще не зміцнілі основи демократичного устрою Української держави, направляють її в посткомуністичне русло. Чи не на цих дріжджах замішано, здається, невичерпний конфлікт між міською та обласною владою?**

— Думаю, що причини тут набагато глибші, ніж протиріччя позицій двох керівників міста та області, міської та обласної Рад. Сьогодні в суспільстві визначають своє місце й роль дві форми правління — державна у рамках президентських структур і система місцевого самоврядування. У світі чимало країн саме з такою системою державного будівництва. Місцеве самоврядування за своєю суттю є противагою авторитарним президентським структурам. Суспільство розвивається лише тоді, коли ці дві форми управління збалансовані й опираються на закон, на культуру взаємовідносин, коли кожна з них має тільки свою компетенцію. Звичайно, до такого співіснування нам ще далеко. А тому й виникають такі карикатурні рішення колишнього облвиконкому, коли значна частина комунальної власності міста залишається у підпорядкуванні обласної адміністрації. Зрозуміло, що передати обласним чиновникам всі об'єкти соціальної інфраструктури з власності міста на практиці означало б підписати собі наказ про звільнення. Але мене, Раду турбує не стільки те, що хтось хоче зберегти свої особисті інтереси, безбідно існувати на розподілі дефіциту, скільки те, що й надалі віджилі управлінські структури намагаються закріпити свої позиції. Якою логікою, скажіть, можна пояснити, що за безпорядки в одному магазині на території міста відповідає міськвиконком, а за ті, що в сусідньому, який навпроти через дорогу,— обласне керівництво? Нарешті, коли ми сьогодні говоримо про роздержавлення та приватизацію, то навіщо за державними органами залишати ті об'єкти, які підлягають приватизації в першу чергу?

— **Але й у ваших опонентів «серйозні аргументи»: розтягнуть усе ще до приватизації... Де гарантії, що цей процес не вийде за цивілізовані рамки?**

— Насамперед у тому, що приватизація почнеться з розроблення й прийняття міськрадою програми приватизації. Саме в ній повинні бути чітко визначені обсяги, критерії, темпи приватизації. Саме міська Рада повинна визначити, яку частину об'єктів ми передаватимемо у приватну власність, яку залишимо за комунальною власністю, яку здаватимемо в оренду. Якщо ми будемо діяти, на думку харків'ян, нерозсудливо, вони мають змогу на основі законодавства направити нас на путь істинний, навіть переобрати. Адміністрація ж Президента перед населенням не підзвітна.

— **Однак немало депутатів, серед них і депутати Харківської міськради, досягли не стільки успіхів на державній службі, скільки, дякуючи депутатському мандатові, на ниві підприємницької діяльності. А місто, як то кажуть, нічого й не помітило?..**

— Діяльність депутатів обов'язково повинна контролюватися. Не випадково ми прийняли рішення про те, що всі депутати міськради повинні поінформувати мандатну комісію, в яких підприємницьких структурах і вони беруть участь. Таким чином, депутатам вже не вдасться на сесіях відстоювати свої особисті інтереси. Але це вже проблеми законодавця...

Інтерв'ю взяв Микола КОСИЙ, власний кореспондент «Голосу України».
Харків.

Оберемо, але кого...

Точка зору

Дуже добре, що «Голос України» створює умови для подальшої дискусії про концепцію виборчого закону в Україні. Відразу зауважу, що я — прихильник «концепції А. Білоуса», більше того — наша партія (ПДВУ) допомагала в її розробці. Та, як свідчить стаття пана В. Бебика («ГУ» від 18 березня), «дискусійний простір» виявився значно ширшим. Питання про місце партій у виборах лише одне з багатьох, що вимагають детального вивчення. Але, як на мене, концепція будь-якого виборчого закону повинна насамперед вкладатися в ширшу функціональну схему державного механізму взагалі. Сформуємо її у вигляді ланцюжка «виборці — політичні партії — парламент — уряд». Лише з'ясувавши зв'язки між окремими ланками згаданої схеми, можливо визначити, яка саме «інженерія волі виборців» є оптимальною в сучасних умовах.

Для з'ясування реального стану речей звернемося до такого випадку, коли кандидата в народні депутати висуває, наприклад, трудовий колектив, підтримує якась певна політична чи громадська організація і агітує за нього такою мірою, що кандидат стає депутатом волею переважної кількості виборців. Уже в самому цьому механізмі закладено своєрідну політичну «міну уповільненої дії», яка за певних умов обов'язково спрацює. Бо висувають кандидата одні, підтримують другі, а обирають треті, і новоспечений депутат в разі відходу від передвиборних обіцянок залишається безконтрольним. Бо за чинного закону він нібито відповідає перед першими і останніми (фактично ж тільки перед своїм сумлінням), а зобов'язаний нібито теж всім, та насправді нікому, бо ніхто не може серйозно вплинути на його статус і відкликати...

Яким же чином подолати низку зазначених суперечностей і створити дійову систему з прямим і зворотним зв'язком? На думку автора, єдина можливість — це створення партійно-політичної структури суспільства, що є складовою частиною громадянського суспільства взагалі. Можна погодитися з В. Бебиком у тому, що діючі політичні партії слабкі, суспільство не структуроване й інтереси певних верств населення чітко не сформовані. Але, з другого боку, демократичні суспільства не знають інших внутрішніх стержнів, окрім як «народ — партії — парламент — уряд». При цьому мотивація існування цієї системи — взаємодіяльність і взаємовідповідальність. Так, можлива і дещо скорочена схема: «народ — парламент», минаючи політичні партії. У багатьох країнах лишають такий «канал» для можливого обрання незалежних депутатів. Але я щось не пам'ятаю, щоб таких незалежних де-не-де була більшість або щоб ця більшість формувала уряд!

Друге питання — як посилити роль партій? Насамперед треба створити їм умови для нормального функціонування! В демократичних країнах парламентські партії одержують кошти від держави. Їм створюються умови для «виходу» на пресу. ТБ і радіо, партіям надаються на пільгових умовах приміщення і засоби зв'язку. Під час проведення передвиборних кампаній зареєстровані партії теж одержують кошти на їх проведення. Дорого? Та не дорожче, ніж утримання різних державних структур та установ, віддача від діяльності яких для суспільства маловідчутна.

Ще одне досить цікаве питання — який статус профспілок, трудових колективів, громадських об'єднань та організацій? Чи можуть вони висувати кандидатів безпосередньо? На мій погляд, категорично ні. Функції профспілок — регулювання відносин між найманими робітниками і роботодавцями. Громадські організації створюються для всебічного задоволення широкого кола інтересів населення. Завдання трудових колективів — насамперед внутрішні справи самого колективу. Тобто всі мають свої функції, як і партії — боротьба за владу і відповідальність перед суспільством за її організацію і функціонування. Нехай кожен робить своє діло. До речі, ніхто не заважає, скажімо, профспілкам впливати на політику. Об'єднання британських тред-юніонів підтримує Лейбористську партію країни, профспілки ліберальної орієнтації Бельгії — партії цього напряму. Підтримують, сприяють у діяльності, але ж не виконують їхніх функцій.

Довіривши політичним партіям переважне право на участь у виборах, суспільство одержить парламент, відповідальний перед ним через ці ж партії. З другого боку, парламент формує чи затверджує уряд, відповідальний перед партіями, що на цей час користуються переважною довірою виборців. Звичайно, партії не відразу зможуть перебрати на себе притаманні їм функції. Будуть і парламентські, і урядові кризи. У Польщі, де вперше відбулися вибори на багатопартійній основі, майже десять партій отримали приблизно рівну кількість мандатів. Консультувалися, радились, шукали компроміси, але ж домовились і сформували уряд, що працює не поганіше, ніж попередники. Це, мабуть, краще, ніж місяцями існувати в умовах невизначеності та перманентної урядової кризи, що ми маємо сьогодні в Україні. Та найстрашніше інше — «відповідальні» урядовці ні перед ким насправді не відповідають. У разі провалу вони не зникнуть із суспільного небосхилу, їх не притягнуть до відповідальності, навпаки, вони спокійно пересядуть в інші «відповідальні» крісла або підуть на «заслужений (?!) відпочинок...»

Підсумовуючи сказане, зазначимо, що незважаючи на «перехідні умови посткомуністичного періоду», навіть на те, що, за даними В. Бебика, «довір'я до політичних партій мінімальне». Президенту, Верховній Раді, усім відповідальним силам у суспільстві треба зробити рішучі кроки до створення виборчої концепції за схемою «виборці — партії — парламент — уряд». Якщо ми підемо в цьому напрямі, то форма реалізації виборчого закону за мажоритарною, пропорційною чи змішаною системами матиме підпорядковане значення. На мій погляд, змішана система для наших сучасних умов є найоптимальнішою. Бо, по-перше, як зазначає В. Бебик, «...ця виборча система сприяє стабільності партійно-політичної системи суспільства», а по-друге, дозволяє не дуже міцним партіям зосередити увагу на боротьбі саме між списками кандидатів, не розпорошуючи сили і кошти по територіальних округах. Звичайно, треба дискутувати про те, які мають бути списки — регіональні (обласні), загальнореспубліканські чи ті й інші, скільки обирати по списках, а скільки — по округах. Та це вже тема для іншої статті.

Юрій САХНО, кандидат технічних наук.
Київ.

УДОСТОЄНІ ПОЧЕСНИХ ЗВАНЬ

Указом Президента України від 1 червня 1992 року присвоєно почесні звання України групі працівників Українського центру (Інституту) ринкових відносин та підприємництва «Ринок» за значний особистий вклад у підготовку господарських кадрів для ринкової економіки, підвищення їх кваліфікації, ефективну консультаційну та експертну допомогу у розробці проектів законодавчих актів з питань підприємництва, роздержавлення та приватизації.

МІТИНГ ІНВАЛІДІВ

Мабуть, ще ніколи в Києві не збиралося разом так багато інвалідів, як учора біля Кабінету Міністрів України. Ось лише деякі гасла в руках мітингуючих: «Ганьба уряду за те, що каліки тут!», «Чорнобиль відібрав ноги, а уряд — бензин», «Ринковій економіці — ринкову пенсію!».

Представники 18 інвалідських організацій Києва та області, в яких налічується десятки тисяч знедолених людей, висунули до Кабінету Міністрів України вимоги, що спрямовані на поліпшення життя інвалідів. Якщо ці вимоги не будуть виконані до 10 червня нинішнього року, то координаційна рада звернеться до всіх інвалідів України із закликом провести загальний страйк.

Микола ХРІЄНКО.

Телеграфним рядком з Хмельницького

ДЕСАНТ! А ХАЙ БИ ЙОМУ...

До десантів в Україні вже звикли, і нічого доброго з ними люди не пов'язують. Черговий десант, на цей раз з Придністров'я, «атакував» органи влади і трудові колективи Хмельницького з метою підбурити хмельничан вимагати від Києва визнати Придністров'я як суб'єкт міжнародного права. Проте нічого, крім обурення, ця пропагандистська акція не викликала. «Десант? А хай би йому... і таке інше», — реагували люди.

КЛУБ БІЗНЕСМЕНІВ

Відбулося перше засідання Ротарі-клубу, що складається з бізнесменів, зацікавлених благодійництвом. Утворив осередок у Хмельницькому президент Ротарі-клубу з шотландського міста Антен пан Михайло Кормило, родом з Тернопільщини.

ЗОЛОТА КУЛЯ

Автоматним пострілом невідомий вивів з ладу силовий трансформатор на залізничній станції Кривин Славутського району. Одна доба знадобилась для того, щоб з'ясувати особу зловмисника — єфрейтора Львівського гарнізону Ярослава Котульського. Виявилося, що він в караулі бавився зброєю і знічев'я вона, клята, поцілила в силовий трансформатор вартістю 200 тисяч карбованців. Та так влучно, що відремонтувати його немає ніякої змоги.

НАПЕРЕБУДОВУВАЛИ...

Міськвиконком створив «Посередник», той — «Хмесіл» (Хмельницька селітра), а ці прийняли у своє лоно компартійних ватажків міста, перед якими швидко відчинялися не тільки двері кабінетів, а й банківські сейфи. Та варто було побити горщики «Посереднику» з «Хмесілом», як на світ божий пролилося стільки бруду, що створили ліквідаційну комісію, аби зайвих прибрати, а якісь рахунки зберегти. Чи довідаємось колись: які й чиї саме?!

Михайло ВАСИЛАШКО.

Привіт від товариша Сухова...

Реалії

Колишній депутат СРСР і бравий харківський таксист Леонід Сухов, напевне, знову збирається стати героєм телевізійного екрану. Поблукавши безрезультатно кілька місяців по місцевих підприємствах у пошуках соратників для боротьби за збереження Союзу, Леонід Іванович невдовзі у нинішніх пролетарях розчарувався і повернувся за «баранку» в рідний таксопарк. Ні від кого не приховує, що, як і раніше, не відмовляється від чайових. І продовжує боротися за щастя народне: улюбленець харківської організації соціалістичної партії висунутий її пленумом кандидатом у народні депутати України.

Вибори мають відбутися нині. Претендентів вже п'ять. Втім, працівники виборчої комісії своє заняття називають не інакше, як даремним марнуванням часу.

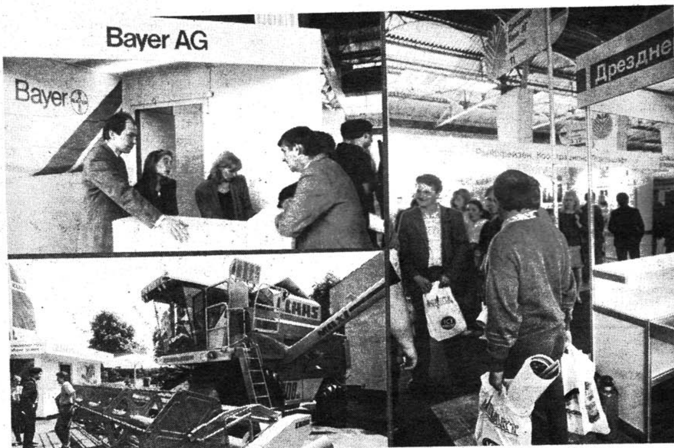
Це вже друга спроба заповнити в окрузі вакансію депутата України. Попередня, в січні, закінчилася провалом: народ на виборчі дільниці не прийшов, понесли скриньки для голосування по квартирах — пенсіонери й на поріг не пускали. Але Леонід Іванович дивиться в майбутнє з оптимізмом. Після останнього підмосковного з'їзду він зміцнів духом. Значок депутата СРСР, який раніше було зняв, знову начепив на парадний костюм. Правда, дріб'язкові невдачі не минають і його: у Ленінському райвиконкомі, де він приймав своїх виборців, попросили звільнити кімнату.

Програма кандидата в депутати оригінальна. Кореспондентові він недвозначно заявив, що не розуміє, що це таке — незалежна Україна. Її майбутнє він бачить у союзі з Росією, з іншими республіками СРСР. На запитання, що він збирається робити в депутатському корпусі, переважна більшість якого відстоює суверенність Української держави, товариш Сухов відповів з натяком, мовляв, там є різні депутати... Незважаючи на всю одіозність особи невгамовного колишнього депутата СРСР, крім зібрання соціалістів, за його кандидатуру проголосували збори трудового колективу солідного підприємства.

Ходить немало різних легенд про скромність Леоніда Івановича. Справді, у «кремлівському автосалоні» він «Волги» не купував. Обійшовся «Жигулями»... З п'ятисот доларів,
дарували в Аме
стверджує, не
цента. «Я зроз
не «купують»,
шив віддати їх
таким підписом
поколінням: див
ваші предки пр
півщину!»

Прийняти ун
спонат до музе
цівники, однак,
з тієї причини,
та ще не втрат
новного признач
бити з доларам
трохи не прода
бу американськ
лізмові, товари
ки що не приду

Микола
Харків.

Виставки

А «БАЙЄР» ЗАЛИШИЛАСЬ

Вчора у Києві завершила роботу міжнародна спеціалізована виставка «Сільгосп-92». В ній брали участь фірми ФРН, Франції, Швейцарії, Угорщини, України.

Найбільший інтерес у відвідувачів, а це були в основному працівники сільського господарства, викликала техніка, виставлена на відкритому майданчику. Це трактор-автомобіль фірми «Мерседес-Бенц», комбайн фірми «Клаас»... Запитую у представника фірми Ральфа Хенке, чи багато контрактів уклали з фірмою «Клаас» про поставки чудового комбайну?

— Достатньо. Виставкою ми задоволені.

Багато людей збиралися й у стендів фірми «Байєр», яка займається захистом рослин і може запропонувати нашим фермерам і державним господарствам пестициди, гербіциди. До речі, під час роботи виставки фірма «Байєр» відкрила своє постійне представництво у Києві. Виступаючи на офіційній церемонії, доктор Кольбе сказав, що «Байєр» вірить у майбутнє України і тому залишається з доброї волі у цій країні. Це перший крок до співробітництва, яке має розвиватися. «Байєр» готова зробити внесок у розвиток нашої країни, її сільського господарства. Це фірма доручила робити пані Ешке, спеціалісту сектору захисту рослин, яка до того ж володіє російською мовою.

На церемонії відкриття були присутні Надзвичайний і Повноважний Посол Федеративної Республіки Німеччина в Україні Хеннеке Граф фон Бассевітц.

Було б непогано, якби інші фірми ФРН, Франції залишили у нас свої представництва. Але це залежить не тільки від фінансового становища фірм, а й бачення їхніми керівниками перспектив співробітництва з Україною. Добре, що керівники «Байєра» її помітили. Думаю, вони не програють.

Олександр БІЛИК.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Економіка-ретро

СІЛЬВА І МАШ... БЕНЗИНУ НЕ ПРО...

Одразу уточнимо: Сільва — це кобила гнідої масті, яка перебуває на балансі спеціалізованого управління «Опоряджбуд» тресту «Чернівцібуд». З цією кличкою ходить в упряжці близько двох десятків літ, обслуговуючи будівельні об'єкти, що зводяться в обласному центрі. Ходить не сама, а в супрязі з подругою Машкою, теж кобилою і теж гнідої масті. Коні поставлені на баланс опоряджувального управління не для розваг і загального замилування. Коню — коневе, він повинен своїм хребтом чесно відробити оброк.

— І відроблять, — упевнений виконроб В'ячеслав Зарницин, керівник дільниці, за якою закріплені Сільва і Маша. — Для нашої дільниці Сільва і Маша просто незамінні. Територія забудови третього мікро...
ців, де працю
об'єкти розкида
один від одного
ною туди не п
справа коні —
дять переправу

Оформляючи
звітність про
ці, давно вже
ту з тр... орт
ми: у нас мінім
Сільва бензину
ніяких додатк
вимагають. На
ня управління
трачає трохи
бованців. ...
вому.

Щодо остан
теж треба від
свою зарплату
няк відробляє

Вас...
Чернівецька...

Дожилися!

СПІВАЛИ, БО ГОДУ...

Щороку в кінці травня житомирянин Б. Прищепа, в квартирі якого багато років жило кілька десятків видів різноманітних птахів, виносив їх у клітках на балкон. Перехожі завжди раділи співу, що лунав з ранку до вечора. Та цієї весни на знайомому балконі — тиша. З'ясувалося, що в колись заповненій пташиним гамором квартирі залишився лише один папужка. Всіх інших господар продав, а з тих, що були хворі чи дуже старі, зробив на пам'ять опудала. Піти на це довелося тому, що нічим годувати пернатих. Корм для них дорогий, а решт
столу не всім

Не з... вол
ню і па... ка
дар називає
щем — При
рис Костянти
ображено
кілька разів
їси, а мені н
у квартирі н
має, папужка
кубує на соб
як стверджу
це не від г
мотності.

Житомир.

ОПЕЧАТАЛИ — ПРИПЕЧАТАЛИ

Ситуація

Цьогорічне свято останнього дзвоника у середній школі № 15 було затьмарене надзвичайною пригодою, що трапилася напередодні.

До закінчення уроків залишалося кілька годин, коли в цокольній частині триповерхової будівлі виникла пожежа. Ядучий дим швидко заполонив коридори, почав проникати в класи. Страшно навіть уявити наслідки лиха, якби перед цим учні молодших класів, які навчаються на другому і третьому поверхах, не були відпущені на канікули. На щастя, трагедії не сталося. Пожежники, що оперативно прибули на місце події, приборкали вогонь, а 120 дітей своєчасно евакуювали через вікна та пожежну драбину. Обійшлося без жертв, але кілька учнів отримали переломи, синці й порізи.

Експерти вивчають причину загорання. Однак уже відомо, що пожежа почалася в майстерні науково-виробничої та комерційної фірми «Бінар», яка орендувала в школи вільні приміщення під виробництво меблів. Не секрет, що наші бідні навчальні заклади, аби якось вижити, змушені йти на контакти з малим бізнесом. Та ж школа № 15, крім «Бінара», взяла під свій дах ще дві підприємницькі структури.

Із міського бюджету на цей рік школам не виділено жодної копійки на ремонт, придбання інвентаря, інші потреби. Тож за нинішніх умов їм не обійтися без малого бізнесу. Інша річ, що виробництва, які розміщуються переважно в підвалах, мають бути абсолютно безпечними у всіх відношеннях, особливо ж — у пожежному. А саме цього в Сумах належно ніхто не контролює.

Якою б мала бути реакція відповідних інстанцій на пожежу в школі?

В традиціях недавніх часів на екстреній нараді директорів міських шкіл з участю представника Держпожежнагляду усно, але настійливо рекомендували розторгнути договори про оренду незалежно від професійної діяльності підприємств. «Роби, як я!» — скомандували пожежники і без вагань, навіть не маючи законних підстав, опечатали в школі № 15 приміщення двох малих підприємств. Не так рішуче, але все-таки підключились до рекомендації і в інших школах.

Схоже, сумний випадок у Сумах обернеться ще одним дошкульним ударом по малому бізнесу. А заодно — і по навчальних закладах.

Віталій МАКСЮТЕНКО.
Суми.

Добра вість

ПРИЙШОВ ГОСПОДАР

Понад два місяці тому відкрився фірмовий магазин фабрики продовольчих товарів «Нектар», запропонувавши споживачам продукцію фабрик продовольчих товарів усієї області. Привертає сюди покупців як широкий асортимент бакалійних, хлібобулочних, кондитерських виробів, так і висока культура обслуговування. А господарює у магазині ветеран праці Є. Ємець.

Анатолій ЛУЦАЙ.
Хорол
Полтавської області.

Рецедиви

П'ЄМО, БРАТТЯ, ...

В Україні продовжується призов юнаків на строкову службу. Наша газета чимало писала про різні негативні явища, які спостерігалися в казармах колишньої Совєцької армії. Аж ось — перший набір до справді Українського війська. Що очікує завтрашніх воїнів за брамою КПП? Два дні я перебував на обласному збірному пункті. Можу засвідчити: за межі України нікого не відправляють, команди формуються на Львів, Одесу, Житомирську та Вінницьку області. Занепокоїло інше, що нагадало страшні рецидиви радянського минулого. Дев'ять з десяти призовників проходили пропускний бар'єр напідпитку. Призовн
вали юрми
ких, які охо
своїм чадам
доріжку», н
що бранцю
ставати у ст
мандира.

Ні указа
міліції на ц
неш. Тому
ня роздрато
на п'яну ч
випроводжа
приніс ту п
мішка юнак
і, на жаль
тутні відно
військових

Олександр
Запоріжж...

...т від товариша Сухова...

ки ви-
заняття
як да-
часу.
ба за-
вакансію
оперед-
прова-
ї діль-
онесли
дання по
ери й
Але Лео-
в май-
Після
ого з'їз-
Зна-
кий ра-

Реалії

ніше було зняв, знову начепив на парадний костюм. Правда, дріб'язкові невдачі не минають і його: у Ленінському райвиконкомі, де він приймав своїх виборців, попросили звільнити кімнату.

Програма кандидата в депутати оригінальна. Кореспондентові він недвозначно заявив, що не розуміє, що це таке — незалежна Україна. Її майбутнє він бачить у союзі з Росією, з іншими республіками СРСР. На запитання, що він збирається робити в депутатському корпусі, переважна більшість якого відстоює суверенність Української держави, товариш Сухов відповів з натяком, мовляв, там є різні депутати... Незважаючи на всю одіозність особи невгамовного колишнього депутата СРСР, крім зібрання співців, за його кандидатуру проголосували збори трудового колективу солідного підприємства.

Ходить немало різних легенд про скромність Леоніда Івановича. Справді, у «кремлівському автосалоні» він «Волги» не купував. Обійшовся «Жигулями»... З п'ятисот доларів, які йому подарували в Америці, досі, як стверджує, не витратив і цента. «Я зрозумів, що мене «купують», а тому вирішив віддати їх до музею з таким підписом: «Майбутнім поколінням: дивіться, за що ваші предки продали Батьківщину!»

Прийняти унікальний експонат до музею його працівники, однак, відмовилися з тієї причини, що ця валюта ще не втратила свого основного призначення. Що робити з доларами, за які він трохи не продався на службу американському імперіалізмові, товариш Сухов поки що не придумав...

Микола КОСЕНКО.
Харків.

...залишилась

«Байєр».
стом ро-
ронувати
держав-
нестиці-
печі, під
фірма
вє пос-
у Киє-
фіційний
льбе ска-
ить у
тому за-
волі у
крок
аке має
готова
розвиток
льського
пра до-
Ешке,
захисту
рослин, яка до того ж володіє російською мовою.

На церемонії відкриття були присутні Надзвичайний і Повноважний Посол Федеративної Республіки Німеччина в Україні Хеннеке Граф фон Бассевітц.

Було б непогано, якби інші фірми ФРН, Франції залишили у нас свої представництва. Але це залежить не тільки від фінансового становища фірм, а й бачення їхніми керівниками перспектив співробітництва з Україною. Добре, що керівники «Байєра» її помітили. Думаю, вони не програють.

Олександр БІЛИК.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

...рипечатали

чалася в
виробни-
«Бі-
а школ
під ви-
секрет,
льні за-
ить, зму-
з ма-
школа
, взяла
дприєм-
ту на
виділено
ремонт,
, інші
ншниць
без ма-
рх, що
іщують-
лах, ма-
безпеч-
оншнях,
ежному,
ма на-
лежно ніхто не контролює.

Якою б мала бути реакція відповідних інстанцій на пожежу в школі?

В традиціях недавніх часів на екстреній нараді директорів міських шкіл з участю представника Держпожежнагляду усно, але настійливо рекомендували розторгнути договори про оренду незалежно від професійної діяльності підприємств. «Роби, як я!» — скомандували пожежники і без вагань, навіть не маючи законних підстав, опечатали в школі № 15 приміщення двох малих підприємств. Не так рішуче, але все-таки підключились до рекомендації і в інших школах.

Схоже, сумний випадок у Сумах обернеться ще одним дошкульним ударом по малому бізнесу. А заодно — і по навчальних закладах.

Віталій МАКСЮТЕНКО.
Суми.

Економіка-ретро

СІЛЬВА І МАША БЕНЗИНУ НЕ ПРОСЯТЬ

Одразу уточнимо: Сільва — це кобила гнідої масті, яка перебуває на балансі спеціалізованого управління «Опоряджбуд» тресту «Чернівцібуд». З цією кличкою ходить в упряжці близько двох десятків літ, обслуговуючи будівельні об'єкти, що зводяться в обласному центрі. Ходить не сама, а в супрязі з подругою Машкою, теж кобилою і теж гнідої масті. Коні поставлені на баланс опоряджувального управління не для розваг і загального замилування. Коню — коневе, він повинен своїм хребтом чесно відробити оброк.

— І відроблять, — упевнений виконроб В'ячеслав Зарницин, керівник дільниці, за якою закріплені Сільва і Маша. — Для нашої дільниці Сільва і Маша просто незамінні. Територія забудови третього мікрорайону Чернівців, де працюємо, немала, об'єкти розкидані далеченько один від одного. Автомашиною туди не проїхати. Інша справа коні — завжди знаходять переправу.

Оформляючи щомісячну звітність про роботу дільниці, давно вже не маю клопоту з тр...ортними витр...ми: у нас мінімальні. Маша і Сільва бензину не просять, ніяких додаткових пільг не вимагають. На їхнє утримання управління щомісяця витрачає трохи більше 60 карбованців. ...ос платня ...здоровому.

Щодо останнього, то йому теж треба віддати належне: свою зарплату Іван Кукульняк відробляє чесно.

Василь БАБУХ.
Чернівецька область.

Дожилися!

СПІВАЛИ, БО ГОДУВАЛИ

Щороку в кінці травня житомирянин Б. Прищепа, в квартирі якого багато років жило кілька десятків видів різноманітних птахів, виносив їх у клітках на балкон. Перехожі завжди раділи співу, що лунав з ранку до вечора. Та цієї весни на знайомому балконі — тиша. З'ясувалося, що в колись заповненій пташиним гамором квартирі залишився лише один папужка. Всіх інших господар продав, а з тих, що були хворі чи дуже старі, зробив на пам'ять опудала. Піти на це довелося тому, що нічим годувати пернатих. Корм для них дорогий, а рештки з домашнього столу не всім до вподоби.

Не за...волений своїм ...енню і па...ка, якого го...дар називає власним прізвищем — Прищепа. Коли Борис Костянтинович їсть, той ображено відвертається і кілька разів повторює: «Сам їси, а мені не даєш!» Коли ж у квартирі нікого довго немає, папужка Прищепа вискубує на собі пір'я. Правда, як стверджує його власник, це не від голоду, а від самотності.

Микола РОЙ.
«Вісник».
Житомир.

Рецедиви

П'ЄМО, БРАТТЯ, П'ЄМО...

В Україні продовжується призов юнаків на строкову службу. Наша газета чимало писала про різні негативні явища, які спостерігалися в казармах колишньої Совєцької армії. Аж ось — перший набір до справді Українського війська. Що очікує завтрашніх воїнів за брамою КПП? Два дні я перебував на обласному збірному пункті. Можу засвідчити: за межі України нікого не відправляють, команди формуються на Львів, Одесу, Житомирську та Вінницьку області. Занепокоїло інше, що нагадало страшні рецидиви радянського минулого. Дев'ять з десяти призовників проходили пропускний бар'єр напідпитку. Призовний пункт оточували юрми рідних і близьких, які охоче пропонували своїм чадам хильнути «на доріжку», незважаючи на те, що бранцю за кілька хвилин ставати у стрій перед очі командира.

Ні указами, ні нарядами міліції на ці проводи не вплинеш. Тому адресую запитання роздратованих офіцерів: на п'яну чи тверезу службу випроводжаємо ми синів? Хто приніс ту пляшку з речового мішка юнака, з якої почались і, на жаль, тривають нестатутні відносини в казармах військових частин?!

Олександр МИХАЙЛЮТА.
Запоріжжя.

МАСЛО МАСЛЯН...
А ЖИТТЯ ТАКЕ ПІСН...

Ви ще не забули, як пахне коров'яче масло? За нашою жебрацькою логікою, звичайно, краще б забути. Нема, то нехай узагалі згине — аби війни не було. Усе ж зникає з прилавків...

Та ж на базарах його — скільки завгодно, по 140 крб. за кілограм. Не хапають, але беруть потроху. Куди ж дінешся — по ночах вже сниться. Правда, обурливо, що якісь безвусі хлопчиська витягають із щільно набитих спортивних сумок акуратно розфасовані шматки вагою рівно по 0,5 кг і стоять собі, навіть очей зухвалих не відводять. Розумію цей погляд: ось тобі, тітко, підприємництво, ось вона спекуляція, що в перекладі означає — поворушити розумом, добряче прикинути, що і як. А ти, тітко, як хочеш. Треба — купуй, не треба — вільна, гуляй по базару далі...

Звичайно, вибираю останнє. «Гуляю» далі в пошуках масла. Але небезпечне це заняття. Думки різні в голову лізуть. Перша. Що ж це за ринок такий, коли державний продукт продають у 40—50 разів дорожче? Причому займаються цим ледарі, нероби... Вони ж і на копійку праці сюди не доклали. Друга. Як же це масло потрапляє до них у такому масовому порядку? Хтось дуже турботливо старається, щоб

Точка зору

ним гендлювали і саме за високими цінами. Та хіба ж тільки масло? А кава? А чай? А-а-а... цукор?

Дивовижна це штука — дефіцит у наших карикатурних умовах. Хоча б тому, що про наступну його хвилю можна довідатися на якому завгодно базарі. Інформація безплатна, та цінність її в тому, що вона — точна. Тут усе знають наперед. Звідси роблю висновок — кимось дефіцит успішно провокується, а потім чисто проводиться у життя. І його радісно чекають, щоб невдовзі витягти з бездонних мішків, торб, дитячих колясок повні «джентльменські набори». А це — горілка, коньяк, шоколад, цукор, масло, кава, талони на цукор, найрізноманітніші предмети з чистосердих посилок гуманітарної допомоги.

І ще одна невтішна думка. А наша рідна місцева влада — вона що, жодної інформації немає про те, що діється за прилавком, під ним і далі? Чи не хоче знати? Проте довідатися дуже просто — треба стати в чергу за тим же маслом. Часом справжнє шоу можна побачити. Як, скажімо, в одному з гастрономів у трудовій Дарниці. До 300-грамових пакунків бутербродного масла ...вому порядку на... ще й 200 гра... ціною 148 крб. ... в трудовій Дарн... може дозволити ... дорого. Добре, ц... бусі завжди по... повний бойовий ... Здійняли галас... враз зняли. Але ... мусь моментал... лося. Пояснили, ... інвалідів залиц... ми його, мовл... найдорожчий ска... ще шум зчиняю... ромили бабусь ... вони заспокоїлис... ся — «гуляти» ... гастрономах.

Спостерігаючи ... нечну покірливі... вкотре подумала ... го ж терплячи... род! Звикли до ... тів над собою — ... в пацієнтів пер... До всього звикан... спериментували ... нової, ніби де... влади. Навчилися ... І вибрали ж... ливо, навчимося, ... вибирати...

Та ось по мі... му ланцюжку ... чутка. В гастрон... ці Малишка ц... нули. Вперед! Ку... далі думати — ... цукор схопити!

Людмила БАР...

Таксі-блюз

Діалоги

Я чекав на нього сорок хвилин. І ось автомобіль з шахматкою на «спині» врешті-решт загальмував поруч.

— Куди? — квапиться, прочинивши дверцята середнього віку водій.

— Нестерова, 4, — рапортую, мов генералу.

— Скільки?

— Порозуміємось, — обіцяю, і заземляюсь на передньому сидінні. Клацає, як заведено, лічильник.

— До вулиці Нестерова сім кілометрів — це тобі обійдеться у сотенну, якщо будемо їхати мовчки, — інформує водій, а я помічаю тим часом, що машина без атрибутів таксопарку.

— А якщо не мовчки? — перепитую, щоб щось сказати.

— Тоді послухаємо музику. Висоцького, Цоя, а хочеш — Майкла Джексона...

— У що це мені виллється?

— Накинеш ще п'ять червоненьких фантиків.

У салоні алюмінієвий голос Віктора Цоя починає переконувати нас обох, що так, як живемо, жити не можна.

— Дивно, — кажу, — ви полюбляєте ті пісні, які розходяться з вашими переконаннями.

— Зате подобаються клієнтам. Жити зараз, сам знаєш як... За зміну на хлібець з маслом не накрутиш. От і доводиться «лупити» з клієнта... Ще подякуй, що наш брат запитує насамперед: «Скільки?» У Москві вже давно питають: «Чим платиш?» У нас це практикується тільки на Ломоносова, де «працюють» з іноземцями найбільш «круті» таксисти. А ще увечері — під інтурівськими готелями. А наважся

я звідти вихо... помітять і влашт... прочуханку, що ... пенсії ходитиму... слід їхати тихо... вір, таксистам ... реливки. Звісно, ... маєш у корешах... начальства авто... «ракетників» з... м'язами.

— «Ракетник...

— А нинькі ... ють рекетирів. ... зяк не маю, том... ся «крутитись»... Хочеш — пивця... хочеш — цигар... хочеш — Віктор...

Якась митт... згадка пробігла ... я попросив пере... нітну касету.

— А що, набр... питав таксист.

— Ні, пригн... повів. — Краще ... є час — пройду...

— Ваша воля... не вплине на у... угоди.

Я мовчки кив...

— Розумію, ... бізнесі — над ус...

Сергій В...

Кримінальна хроніка

Злочинці з димоходу

Свого часу мури Мукачівського замку, що належить до XVII століття, витримували не один напад ворогів. Нині ж вони не встояли перед елементарними злочинцями. Розібравши на горищі частину димоходу, невідомі через камін проникли до залу історичного музею, який знаходиться в замку і, за попередніми даними, викрали 16 цінних експонатів. Серед них — прапор Мукачівського цеху чоботарів, угорська шабля, монети періоду Ференца Ракоці II, порохівниця з рогової кістки.

Одна з причин, що дала можливість здійснити зухвале пограбування, — незмонтованість внутрішньої сигналізації. Хоча гроші за роботу, як повідомив директор музею Е. Кайнц, перерахованi відділу позавідомчої охорони ще в грудні минулого року.

Микола ГОРВАТ.
Закарпатська область.

ПОСТ...
У ВІ...

Майже місяць п... гічному відділенн... карні заступник ... пу «Мир» Новоар... району Василь Бо... го, як уночі нев... стрілянину у вік... Днями Богуш пове... ші не можуть зб... ж здійснив підпи... ливо, слідство на... вить ім'я злочинц...

Ми...
Кіровоградська...

...йому по-
...і, досі, як
...тратив і
...в, що ме-
...тому вирі-
...музею з
...Майбутнім
...ся, за що
...ли Бать-

...ьний ек-
...його пра-
...дмовилися
... ця валю-
... свого ос
...ня. Що ро-
...за які він
... на служ-
... імперіа-
...Сухов по-

...СЕНКО.

...А
...ЯТЬ

...ну Чернів
... немала,
...алеченько
...Автомаши-
...ти. Інша
...кди знахо-

...щомісячну
...у дільни-
...аю клоч...
... витр...
...і. Маша і
... просять,
... пільг не
... утриман-
...місяця ви-
...е 60 кар-
...атн... ...дo-

... то ному
... належне:
... Кукуль-

...ЗАБУХ.
...сть.

...ЛИ

...омашнього
...подоби.
...своїм ...е-
...ого г...о-
...м прізви-
... Коли Бо-
...їсть, той
...ається і
...ся: «Сам
...» Коли ж
... довго не-
...щепа вис-
... Правда,
... власник,
...а від са-

...а РОЙ.
...Вісник».

...МО...

...кт оточу-
...х і близь-
...опонували
...ути «на
...очі на те,
...ка хвилин
...ед очі ко-

... нарядами
... не впли-
... запитан-
... офіцерів:
...у службу
...сив? Хто
... речового
... почались
...ть неста-
... казармах

...ЛЮТА.

МАСЛО МАСЛЯНЕ, А ЖИТТЯ ТАКЕ ПІСНЕ

Точка зору

Ви ще не забули, як пахне коров'яче масло? За нашою жебрацькою логікою, звичайно, краще б забути. Нема, то нехай узагалі згине — аби війни не було. Усе ж зникає з прилавків...

Та ж на базарах його — скільки завгодно, по 140 крб. за кілограм. Не хапають, але беруть потроху. Куди ж дінешся — по ночах вже сниться. Правда, обурливо, що якісь безвусі хлопчиська витягають із щільно набитих спортивних сумок акуратно розфасовані шматки вагою рівно по 0,5 кг і стоять собі, навіть очей зухвалих не відводять. Розумію цей погляд: ось тобі, тітко, підприємництво, ось вона спекуляція, що в перекладі означає — поворушити розумом, добряче прикинути, що і як. А ти, тітко, як хочеш. Треба — купуй, не треба — вільна, гуляй по базару далі...

Звичайно, вибираю останнє. «Гуляю» далі в пошуках масла. Але небезпечне це заняття. Думки різні в голову лізуть. Перша. Що ж це за ринок такий, коли державний продукт продають у 40—50 разів дорожче? Причому займаються цим ледарі, нероби... Вони ж і на копійку праці сюди не доклали. Друга. Як же це масло потрапляє до них у такому масовому порядку? Хтось же дуже турботливо старається, щоб ним гендлювали і саме за високими цінами. Та хіба ж тільки масло? А кава? А чай? А-а-а... цукор?

Дивовижна це штука — дефіцит у наших карикатурних умовах. Хоча б тому, що про наступну його хвилю можна довідатися на якому завгодно базарі. Інформація безплатна, та цінність її в тому, що вона — точна. Тут усе знають наперед. Звідси роблю висновок — кимось дефіцит успішно провокується, а потім чисто проводиться у життя. І його радісно чекають, щоб невдовзі витягти з бездонних мішків, торб, дитячих колясок повні «джентльменські набори». А це — горілка, коньяк, шоколад, цукор, масло, кава, талони на цукор, найрізноманітніші предмети з чистосердих посилок гуманітарної допомоги.

І ще одна невтішна думка. А наша рідна місцева влада — вона що, жодної інформації немає про те, що діється за прилавком, під ним і далі? Чи не хоче знати? Проте довідатися дуже просто — треба стати в чергу за тим же маслом. Часом справжнє шоу можна побачити. Як, скажімо, в одному з гастрономів у трудовій Дарниці. До 300-грамових пакунків бутербродного масла в обов'язковому порядку навантажували ще й 200 грамів ковбаси ціною 148 крб, яку ніхто в трудовій Дарниці собі не може дозволити купувати — дорого. Добре, що наші бабусі завжди по чергах у повній бойовій готовності. Здійняли галас, і ковбасу враз зняли. Але й масло чомусь моментально скінчилося. Пояснили, що це від інвалідів залишилося, то ми його, мовляв, вам як найдорожчий скарб, а ви тут ще шум зчиняєте. Присоромили бабусь добряче. І вони заспокоїлися, розійшлися — «гуляти» по інших гастрономах.

Спостерігаючи цю безкінечну покірливість долі, я вкотре подумала: ну до чого ж терплячий наш народ! Звикли до експериментів над собою — прямо-таки в пацієнтів перетворилися. До всього звикають. Проекспериментували з виборами нової, ніби демократичної влади. Навчилися вибирати. І вибрали ж... Тепер, можливо, навчимося, кого саме вибирати...

Та ось по мікрорайонному ланцюжку передалася чутка. В гастрономі на вулиці Малишка цукор викинули. Вперед! Куди вже там далі думати — встигнути б цукор схопити!..

Людмила БАРАНЕВИЧ.

Таксі-блюз

Діалоги

Я чекав на нього сорок хвилин. І ось автомобіль з шахматкою на «спині» врешті-решт загальмував поруч.

— Куди? — кваპиться, прочинивши дверцята середнього віку водій.

— Нестерова, 4, — рапортую, мов генералу.

— Скільки?

— Порозуміємось, — обіцяю, і заземляюсь на передньому сидінні. Клацає, як заведено, лічильник.

— До вулиці Нестерова сім кілометрів — це тобі обійдеться у сотенну, якщо будемо їхати мовчки, — інформує водій, а я помічаю тим часом, що машина без атрибутів таксопарку.

— А якщо не мовчки? — перепитую, щоб щось сказати.

— Тоді послухаємо музику. Висоцького, Цоя, а хочеш — Майкла Джексона...

— У що це мені виллється?

— Накинеш ще п'ять червоненьких фантиків.

У салоні алюмінієвий голос Віктора Цоя починає переконувати нас обох, що так, як живемо, жити не можна.

— Дивно, — кажу, — ви полюбляєте ті пісні, які розходяться з вашими переконаннями.

— Зате подобаються клієнтам. Жити зараз, сам знаєш як... За зміну на хлібець з маслом не накрутиш. От і доводиться «лупити» з клієнта... Ще подякуй, що наш брат запитує насамперед: «Скільки?» У Москві вже давно питають: «Чим платиш?» У нас це практикується тільки на Ломоносова, де «працюють» з іноземцями найбільш «круті» таксисти. А ще увечері — під інтурівськими готелями. А наважся я звідти вихопити клієнта, помітять і влаштують таку прочуханку, що ривками до пенсії ходитиму. А до неї слід їхати тихо. Тому, повір, таксистам тепер непереливки. Звісно, якщо не маєш у корешах когось з начальства автопарку або «ракетників» з воловими м'язами.

— «Ракетників»?

— А ниньки так називають рекетирів. Я таких друзяк не маю, тому доводиться «крутитись» самотужки. Хочеш — пивця запропоную, хочеш — цигарок пачку, а хочеш — Віктора Цоя...

Якась миттєва сумна згадка пробігла пам'яттю, і я попросив переставити магнітну касету.

— А що, набридло? — запитав таксист.

— Ні, пригнічує, — відповів. — Краще вийду, ще є час — пройду пішки...

— Ваша воля, але це не вплине на умови нашої угоди.

Я мовчки кивнув головою.

— Розумію, порядність у бізнесі — над усе.

Їхав
Сергій ВУСАТИЙ.

У КИЄВІ — ДЕНЬ КИЄВА

Минули часи, коли українські газети видавалися у Прибалтиці, а народні пісні пам'ятали лише у західних землях. Видовище ж велетенського хору на Співочому полі у маленькій Литві тоді вражало.

Такого хору, який побачили недільного вечора на майдані Незалежності жителі міста і гості /Дня Києва, тут ще не було. Це закінчилася Всеукраїнська хорова асамблея, названа організаторами «Слава Україні». Звучали допізна твори українського класика Миколи Лисенка, народні пісні.

А напередодні, у Палаці культури «Україна» виступали з своєрідними звітами відомі в Україні хорові колективи — академічні, навчальних закладів, просто любительські. Чути було всій Україні: відбувся благодійницький хоровий телерадіомарафон з метою видати твори української духовної музики, повне зібрання творів Миколи Лисенка. Планується видати й інші, кращі зразки народної творчості, забуті і напівзабуті, зробити їх надбанням всіх.

Але класика класикою, а на найбільш київській вулиці Києва — Андріївському узвозі все було інакше. Як завжди, без протоколу...

Фото Миколи **КОЗЛОВСЬКОГО.**

Зверніть увагу

Хто не ризикне, той пошкодує

Група працівників кафедри ботаніки Ужгородського держуніверситету на чолі з професором В. Комендарем одержала патент на виробництво безалкогольного полівітамінного тонізуючого напою, який назвали «Закарпатський». Виготовлятиметься він на основі лікарських рослин, що ростуть у регіоні. Безсумнівно, напій користувався б попитом у споживачів, особливо серед людей Чорнобильської зони. Та хоча є і рецепт, і технологія, немає кому виробляти. Можливо, хтось ризикне?

Микола СТЕПАНЕНКО.
Ужгород.

Кримінальна хроніка

Злочинці з димоходу

Свого часу мури Мукачівського замку, що належить до XVII століття, витримували не один напад ворогів. Нині ж вони не встояли перед елементарними злочинцями. Розібравши на горищі частину димоходу, невідомі через камін проникли до залу історичного музею, який знаходиться в замку і, за попередніми даними, викрали 16 цінних експонатів. Серед них — прапор Мукачівського цеху чоботарів, угорська шабля, монети періоду Ференца Ракоці II, порохівниця з рогової кістки.

Одна з причин, що дала можливість здійснити зухвале пограбування, — незмонтованість внутрішньої сигналізації. Хоча грошi за роботу, як повідомив директор музею Е. Кайнц, перераховані відділу позавідомчої охорони ще в грудні минулого року.

Микола ГОРВАТ.
Закарпатська область.

ПОСТРІЛИ У ВІКНО

Майже місяць пробув у хірургічному відділенні обласної лікарні заступник голови колгоспу «Мир» Новоархангельського району Василь Богуш після того, як уночі невідомий зчинив стрілянину у вікно його хати. Днями Богуш повернувся додому. І досі ні він сам, ні товариші не можуть здогадатися, хто ж здійснив підлий замах. Можливо, слідство нарешті встановить ім'я злочинця?

Микола ВОЛОК.
Кіровоградська область.

ПОГОДА

Сьогодні по Україні, крім північних областей, подекуди короткочасний дощ, гроза, завтра переважно без опадів. Вітер змінних напрямків, 3—8 метрів на секунду. Температура вдень 21—26, сьогодні на півночі місцями 18—20, вночі 8—13 градусів.

По Київській області сьогодні вдень без опадів, вітер північно-східний, 5—8 метрів на секунду. Температура 18—23 градуси.

ПРОЕКТ

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО ПЛАТУ ЗА ЗЕМЛЮ

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Використання землі в Україні є платним. Плата за землю справляється у вигляді земельного податку або орендної плати, що визначаються залежно від якості й місцеположення земельної ділянки **виходячи** з кадастрової оцінки земель.

Власники землі та землекористувачі, крім орендарів, сплачують земельний податок.

За земельні ділянки, надані в оренду, справляється орендна плата.

Стаття 2. Плата за землю справляється з метою стимулювання раціонального використання і охорони земель, підвищення родючості ґрунтів, вирівнювання соціально-економічних умов господарювання на землях різної якості, фінансування витрат на ведення земельного кадастру, проведення землеустрою та моніторингу земель, а також розвитку інфраструктури населених пунктів.

Суми сплаченого земельного податку підприємствами і госпрозрахунковими організаціями відносяться на собівартість продукції (робіт, послуг), іншими організаціями — на витрати по їх утриманню.

З колективних сільськогосподарських підприємств, радгоспів, селянських (фермерських) господарств, інших сільськогосподарських державних, кооперативних, громадських підприємств і організацій справляється тільки земельний податок, всі інші види податків по відношенню до них не застосовуються. Це положення не поширюється на підприємства, що мають прибуток від несільськогосподарської діяльності.

Сільськогосподарські підприємства індустріального типу (птахофабрики, тепличні комбінати, звірогосподарства, тваринницькі комплекси та інші на самостійному балансі) за переліком, що затверджується Верховною Радою Кримської АРСР, обласними, Київською та Севастопольською міськими Радами народних депутатів, крім земельного податку, сплачують і інші податки в установленому порядку.

Стаття 3. Розмір земельного податку не залежить від результатів господарської діяльності власників землі, землекористувачів та встановлюється у вигляді сталих платежів за одиницю земельної площі з розрахунку на рік.

Середні ставки земельного податку встановлюються Верховною Радою України і можуть уточнюватися при зміні кадастрової оцінки земель та цін на сільськогосподарську і промислову продукцію.

Стаття 4. Об'єктом плати за землю є земельна ділянка, яка перебуває у власності, користуванні, у тому числі на умовах оренди.

Суб'єктом плати за землю (платником) є власник землі та землекористувач, у тому числі орендар.

РОЗДІЛ 2

ПЛАТА ЗА ЗЕМЛІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Стаття 5. Середні ставки земельного податку з одного гектара ріллі, багаторічних насаджень, сіножатей і пасовищ у Республіці Крим, областях, містах Києва, Севастополі та на території, підпорядкованій Севастопольській міській Раді народних депутатів, установлюються у таких розмірах:

(у карбованцях)

	Рілля і багаторічні насадження	Сіножаті та пасовища
Республіка Крим	353	60
Області:		
Вінницька	340	96
Волинська	272	168
Дніпропетровська	334	60
Донецька	334	60
Житомирська	227	126
Закарпатська	221	90
Запорізька	315	60
Івано-Франківська	252	126
Київська	315	102
Кіровоградська	334	60
Луганська	258	60
Львівська	246	96
Миколаївська	265	60
Одеська	265	60
Полтавська	334	126
Рівненська	277	168
Сумська	277	102
Тернопільська	302	90
Харківська	340	102
Херсонська	309	60
Хмельницька	328	126
Черкаська	410	126
Чернівецька	271	60
Чернігівська	265	168
м. Київ	600	108
м. Севастополь та територія, підпорядкована Севастопольській міській Раді народних депутатів	504	60

Верховна Рада Республіки Крим, обласні, Київська і Севастопольська міські Ради народних депутатів виходячи із середніх ставок податку і кадастрової оцінки угідь затверджують ставки земельного податку за групами ґрунтів.

Мінімальна ставка земельного податку встановлюється у розмірі 60 карбованців з одного гектара сільськогосподарських угідь.

Розміри податку за земельні ділянки, що не мають кадастрової оцінки, визначаються до її встановлення так само, як для ділянок, які до них прилягають і мають таку оцінку.

Порядок визначення ставок земельного податку за групами ґрунтів та у межах населених пунктів встановлюється Кабінетом Міністрів України.

РОЗДІЛ 3

ПЛАТА ЗА ЗЕМЛІ НЕСІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Стаття 6. Середні ставки земельного податку за земельні ділянки у межах населених пунктів, за винятком ділянок, які вказані в частинах 3 і 4 цієї статті.

Групи населених пунктів з чисельністю населення, тис. чоловік	Середня ставка податку, крб. за 1 кв. метр	Коефіцієнт, що застосовується у містах Києві, Сімферополі, Севастополі та містах обласного підпорядкування
1 до 0,2	0,5	
2 від 0,2 до 1	0,9	
3 від 1 до 3	0,7	
4 від 3 до 10	1,0	
5 від 10 до 20	1,6	
6 від 20 до 50	2,5	1,2
7 від 50 до 100	3,0	1,4
8 від 100 до 250	3,5	1,6
9 від 250 до 500	4,0	2
10 від 500 до 1000	5,0	2,5
11 від 1000 до 3000	7,0	3

Верховна Рада Республіки Крим, обласні, Київська і Севастопольська міські Ради народних депутатів затверджують ставки земельного податку виходячи із середніх ставок податку, економічної оцінки територій та місцеположення ділянок.

Податок за земельні ділянки у межах населених пунктів, зайняті житловим фондом, гаражнобудівельними, дачнобудівельними кооперативами, індивідуальними гаражами і дачами громадян, справляється у розмірі трьох відсотків від ставок земельного податку, встановлених частиною першою цієї статті.

Податок за ділянки сільськогосподарських угідь у межах населених пунктів, переданї або надані громадянам для ведення селянських (фермерських), особистих підсобних господарств, садівництва, городництва, сінокосіння і випасання худоби, колективним сільськогосподарським підприємствам, радгоспам та іншим сільськогосподарським підприємствам, установам і організаціям для сільськогосподарського використання, справляється за ставками земельного податку, затвердженими відповідно до статті 5 цього Закону.

Стаття 7. Податок за ділянки, які надані за межами населених пунктів для промисловості, транспорту, зв'язку, оборони та іншого призначення, справляється у розмірі 1 карбованець за 1 кв. метр.

Стаття 8. Податок за ділянки, які надані за межами населених пунктів на землях природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення, для інших цілей, справляється у розмірі 2,5 карбованця за 1 кв. метр.

Стаття 9. Податок за ділянки, які надані за межами населених пунктів на землях лісового фонду, справляється як складова плати за використання лісових ресурсів, що визначається лісовим законодавством.

Податок за сільськогосподарські угіддя, що входять до складу земель лісового фонду, справляється за ставками податку на сільськогосподарські угіддя аналогічної якості.

Податок за ділянки за межами населених пунктів, що входять до складу земель лісового фонду й зайняті будівлями, спорудами та іншими господарськими об'єктами, справляється у трикратному розмірі встановлених цим Законом середніх ставок податку для ріллі та багаторічних насаджень.

Стаття 10. Податок за ділянки, надані за межами населених пунктів за землях водного фонду, справляється у трикратному розмірі встановлених цим Законом середніх ставок податку для ріллі та багаторічних насаджень.

РОЗДІЛ 4

ПІЛЬГИ ЩОДО ПЛАТИ ЗА ЗЕМЛЮ

Стаття 11. Від земельного податку звільняються:

1) заповідники, національні і дендрологічні парки, ботанічні сади;

2) заказники (крім мисливських), дослідні господарства науково - дослідних установ і навчальних закладів сільськогосподарського профілю;

3) державні сортовипробувальні станції та сортодільниці, а також землі радгоспів, що використовуються цими станціями і дільницями для випробування сортів сільськогосподарських культур;

4) заклади культури, науки, освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення, дитячі санаторно-курортні й оздоровчі заклади, а також навчально-виховні заклади;

5) заклади фізичної культури та спорту, за винятком кооперативних і приватних;

6) благодійні фонди;

7) інваліди 1 та 2 груп, учасники Великої Вітчизняної війни і прирівняні до них особи, пенсіонери;

8) громадяни, яким у встановленому порядку видано посвідчення про те, що вони постраждали від Чорнобильської катастрофи, а також громадські об'єднання осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Не справляється плата за радіоактивно і хімічно забруднені сільськогосподарські угіддя, на які запроваджено обмеження щодо ведення сільського господарства, а також за землі, що перебувають у тимчасовій консервації або у стадії сільськогосподарського освоєння.

Новостворювані селянські (фермерські) господарства звільняються від плати за землю протягом трьох років з часу передачі у їх власність і надання у користування земельної ділянки.

Верховна Рада Республіки Крим, обласні, Київська і Севастопольська міські Ради народних депутатів можуть установлювати пільги щодо плати за землю: часткове звільнення на певний строк; відстрочення сплати; зниження ставки земельного податку.

Пільги щодо плати за землю надаються за станом на 1 червня поточного року. Якщо право на пільги виникло після 1 червня, сума нарахованої плати за землю скасовується по строках сплати податку, що не настали.

У разі втрати права на пільги після 1 червня поточного року земельний податок сплачується по строках сплати податку, що не настали.

РОЗДІЛ 5

ОБЧИСЛЕННЯ І СТРОКИ СПЛАТИ ЗЕМЕЛЬНОГО ПОДАТКУ, ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ВІД ПЛАТИ ЗА ЗЕМЛЮ

Стаття 12. Підставою для нарахування земельного податку є дані державного земельного кадастру.

Стаття 13. Юридичні особи самостійно обчислюють суму земельного податку за формою, встановленою Головною державною податковою інспекцією України, і щороку не пізніше 15 липня подають дані відповідній державній податковій інспекції.

Нарахування земельного податку громадянам проводиться державними податковими інспекціями, які видають платникові до 15 липня поточного року платіжне повідомлення про сплату податку.

За земельну ділянку, на якій розташована будівля, що перебуває у спільній декількох юридичних осіб або громадян, земельний податок нараховується кожному з них пропорційно площі будівлі, що знаходиться у їх користуванні.

За земельну ділянку, на якій розташована будівля, що перебуває у спільній власності декількох юридичних осіб або громадян, земельний податок нараховується кожному з них пропорційно їх частці у власності на будівлю.

Стаття 14. Власники землі та землекористувачі сплачують земельний податок з дня виникнення права власності або користування земельною ділянкою.

У разі припинення права власності чи користування земельною ділянкою податок сплачується за фактичний період перебування землі у власності або користуванні у поточному році.

Стаття 15. Облік платників і нарахування земельного податку проводиться щорічно за станом на 1 червня.

Стаття 16. Земельний податок сплачується рівними частками до 15 серпня і 15 листопада.

Надміру сплачені суми податку підлягають поверненню платнику за його письмовою заявою у десятиденний строк.

Стаття 17. Платники, яких своєчасно не було залучено до сплати земельного подат-

(Закінчення на 7-й стор.).

ПРОЕКТ

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО ПЛАТУ ЗА ЗЕМЛЮ

(Закінчення. Початок на 6-й стор.).

ку, сплачують податок не більш як за два попередні роки.

Перегляд неправильно нарахованого податку, стягнення або повернення його допускаються не більш як за два попередні роки.

Стаття 18. Розмір, умови і строки внесення орендної плати за землю встановлюються за угодою сторін у договорі оренди. При оренді земель сільськогосподарського призначення її розмір не може перевищувати розміру податку за земельну ділянку, що орендується.

Стаття 19. Платежі за землю зараховуються на бюджетні рахунки сільської, селищної, міської Рад народних депутатів, на території яких знаходяться земельні ділянки.

Стаття 20. Для централізованого виконання робіт, передбачених статтею 21 цього Закону, 30 відсотків коштів від плати за землю, що надійшли на бюджетні рахунки Рад народних депутатів базового рівня, централізуються на бюджетному рахунку України, 10 відсотків — на бюджетних рахунках Республіки Крим і областей.

Верховна Рада Республіки Крим і обласні Ради народних депутатів у межах зазначених відрахувань можуть установлювати нормативи централізації коштів від плати за землю на бюджетних рахунках районів і міст, у підпорядкуванні яких перебуває район.

Стаття 21. Кошти від плати за землю, що надходять до місцевих бюджетів, використовуються для таких цілей:

фінансування заходів щодо раціонального використання та охорони земель, підвищення родючості грунтів;

виконання робіт по землеустрою, ведення земельного кадастру, здійснення моніторингу, освоєння нових земель;

соціального та інженерно-транспортного облаштування територій;

відшкодування витрат власників землі і землекористувачів, пов'язаних з господарюванням на землях гіршої якості;

економічного стимулювання власників землі і землекористувачів, у тому числі орендарів, за підвищення якості земель, підвищення родючості грунтів і продуктивності земель лісового фонду;

надання пільгових кредитів, часткового погашення позичок та компенсації втрат доходів власників землі та землекористувачів, у тому числі орендарів, внаслідок тимчасової консервації земель, порушених не з їхньої вини.

Кошти від плати за землю, що централізуються, спрямовуються на розробку і виконання державних програм щодо раціонального використання земель, підвищення родючості грунтів, на відшкодування витрат власників землі і землекористувачів, пов'язаних із господарюванням на землях гіршої якості, охорону земельних ресурсів у комплексі з іншими природоохоронними заходами та на будівництво об'єктів соціальної інфраструктури населених пунктів.

РОЗДІЛ 6

НОРМАТИВНА ЦІНА ЗЕМЛІ

Стаття 22. Нормативна ціна землі запроваджується для забезпечення економічного регулювання земельних відносин при передачі землі у власність, встановленні колективної власності на землю, передачі у спадщину, даруванні та одержанні банківського кредиту під заставу земельної ділянки.

Стаття 23. Нормативна ціна земельної ділянки установлюється у п'ятдесятикратному (варіант — стократному) розмірі земельного податку за неї.

РОЗДІЛ 7

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПЛАТНИКІВ І КОНТРОЛЬ ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ПЛАТУ ЗА ЗЕМЛЮ»

Стаття 24. За несвоєчасну сплату земельного податку (стаття 16 цього Закону) справляється пеня у розмірі 0,2 процента від суми недоїмки за кожний день прострочення (включаючи день сплати).

Розмір пені за несвоєчасне внесення орендної плати передбачається у договорі оренди, проте він не може перевищувати ставки пені за несвоєчасну сплату земельного податку.

Стаття 25. За порушення Закону України «Про плату за землю» платники несуть відповідальність, передбачену Земельним кодексом України та Законом Української РСР «Про державну податкову службу в Українській РСР».

Стаття 26. Контроль за правильністю обчислення і справлення земельного податку здійснюється державними податковими інспекціями.

* * *

Комісія Верховної Ради України з питань АПК просить зацікавлені підприємства, установи і організації, фахівців і громадян пропозиції щодо зазначеного проекту Закону направити комісії до 10 червня ц. р. за адресою: м. Київ, вул. Грушевського, 5.

ГОРДІЇВ ВУЗОЛ СІВОЗМІНИ

Точка зору

Стрижнем повсякденної роботи в розбудові державності повинна бути турбота про головне національне багатство України — землю і людей. Тепер уся законотворчість має виходити з того, щоб найефективніше використати земельні ресурси в інтересах народу України. Роздержавлення і приватизація повинні зрівноважити приватну, колективну і державну власність. Цьому немає альтернативи, бо таким шляхом йдуть розвинуті країни нашої планети.

Як не дивно, але наша суверенна держава вже тепер за обсягами виробництва продукції сільського господарства займає провідне місце в Європі. За даними європейської статистики, займаючи за кількістю населення п'яте місце на континенті (без Росії), по виробництву зерна вона посідає п'яте, цукрових буряків — перше, картоплі — друге, соняшнику — перше, м'яса й молока — третє місце. Така спеціалізація планувалася в інтересах імперської держави і була зорієнтована на вивезення основної продукції, «поставки в союзний фонд» на основі нееквівалентного обміну, без урахування цін на світовому ринку, інтересів свого народу. Результат — розбалансована економіка. Щороку дедалі більше відставало тваринництво через слабку кормову базу, племінну роботу, застарілі технології.

Як на мене, стратегічним прорахунком попередньої аграрної політики було насадження однієї схеми господарювання, ігнорування економічних законів та недооцінка базової галузі кормовиробництва. Тому вважаю за доцільне терміново переглянути національну програму з кормовиробництва й виділити її в ранг першочергових.

Уже давно в багатьох країнах спостерігається тенденція переходу до інтенсивного виробництва кормів, перетворення його в головну галузь. Це глобальний процес в світовому землеробстві. В результаті зернофуражні, кормові культури і соя зайняли в ньому провідне місце. Цей процес, так би мовити, відокремив країни, які не встигають за світовим прогресом у світовому господарстві. На жаль, за межею відставання залишається й наша держава. Висновок може бути такий: найшвидше досягають успіхів, процвітання в економіці й житті людей ті фермери, господарства і країни, які прискореними темпами розвивають виробництво зернофуражних культур, кормів і сої, розв'язують проблему кормів і білка. Це дає змогу різко збільшити виробництво м'яса, молока, яєць, шерсті.

Із створенням колгоспів і радгоспів на перший план вийшло виробництво зерна, бо треба було виконувати першу заповідь перед державою. Плюс технічні культури, які постачали до союзного фонду. Корми відходили на другий план. У світовому ж сільському господарстві спостерігалася стійка зворотна тенденція, коли кормам надавали першочергового значення.

Національна біда України в тому, що за історичною традицією виробництву енергетичних і високобілкових кормів приділяється мало уваги. Так, у 1991 році в колгоспно - радгоспному та фермерському господарстві серед десяти головних сільськогосподарських культур (за вартістю продукції) перше місце займає картопля, друге — озима пшениця, третє — цукрові буряки; до найважливіших польових культур ще входить соняшник. У сумі ці культури — продовольча, технічна й олійна — складають 67 відсотків, а інші зернофуражні й кормові культури — ячмінь, кукурудза на силос і зелений корм, кормові коренеплоди, кукурудза на зерно, багаторічні трави й однорічні кормові культури — лише 33 відсотки.

Хлібне, або зернове, поле України є її національною гордістю. Воно займає 15 мільйонів гектарів. Це більше, ніж усі інші культури. В трьох основних грунтово-кліматичних зонах співвідношення зерна продовольчого й зернофуражного (кормового) мало чим відрізняється. Наприклад, торік у Чернігівській області (Полісся) у валовому зборі продовольче зерно становило 53 відсотки, фуражне — 47, Черкаській (Лісостеп) відповідно — 54 і 46, Одеській (Степ) — 52 і 48. У таких типових поліських областях, як Житомирська, продовольче зерно займає 64 відсотки, а фуражне — 36, у Волинській — 69 і 31. Мабуть, у зоні Полісся доцільніше вирощувати зерно фуражних культур. Бо якість продовольчого тут низька. Вважаю за необхідне виділити зону виробництва зерна фуражних культур, збільшити питому масу фуражного зерна з 40 до 60—65 відсотків, а продовольчого — зменшити з 60 до 35—40, а в перспективі — відповідно 70—75 і 25—30 відсотків. У спецгоспах по виробництву продукції тваринництва виробляти лише зерно фуражних культур. В Україні із зернофуражних культур пріоритет потрібно надавати таким культурам, як кукурудза, ячмінь, сорго, соя та інші.

Наша держава за площею посіву кукурудзи на зерно і силос займає в Європі друге місце після Росії. З розрахунку на одну голову великої рогатої худоби в Україні припадає 0,26 гектара кукурудзи, в США — також 0,26. Американські фермери збирають її на зерно 90 відсотків, на силос — 10. А в Україні відповідно — 25,5 і 74,5 відсотка. В практиці кукурудзосіяння не тільки США, а й Канади, Китаю, Бразилії, Югославії, Румунії, Франції, Аргентини та інших переважає зерновий напрям, у нас же триває вирощування кукурудзи на зелений корм і силос, хоч практично на всій території вона може давати зерно.

Потрібно якнайшвидше розірвати гордіїв вузол, яким уже багато років є ланка сівозміни «кукурудза на силос — озима-пшениця». Як правило, майже щорічно та пшениця, яку висівають після кукурудзи, — зріджена, її доводиться або насівати, або пересівати. Причому на великій площі — майже півтора — два мільйони гектарів. Які це затрати! А їм можна запобігти. Яким чином? Нові досліди інституту кормів, проведені в зоні Лісостепу, переконливо свідчать про те, що в разі сівби після силосної кукурудзи одержано: зерна озимої пшениці — 36, ярого ячменю — 44, кукурудзи — 84, сої — 28,4 центнера з гектара. Як бачимо, вигідніше сіяти зернофуражні культури, а не пшеницю, тоді одержимо більше якісного кормового зерна.

На диво, велика несправедливість: у всьому світі, тільки не в Україні, вже давно надзвичайно високими темпами нарощується виробництво сої — найцінішої білково - олійної культури. Вона займає перше місце в світі серед олійних, зернобобових культур і багаторічних бобових трав. Сою в Україні можна вирощувати практично в усіх областях зони Лісостепу, Степу та лісостепових районах Полісся. В 1991 році соєю було засіяно лише 100 тисяч гектарів. Обгрунтовані розрахунки інституту кормів засвідчують, що площі під соєю потрібно розширити в найближчі роки до 500 тисяч гектарів, на перспективу — до мільйона гектарів. У зоні соєсіяння буде більш продуктивною ланка сівозміни «соя — кукурудза», яка має широке застосування в США і Канаді, ніж ланка «горох — озима пшениця», що поширена в Україні. Я рекомендував би фермерам і колгоспам сміливіше освоювати коротку сівозміну з кукурудзою, соєю та люцерною. Для сої в Україні доцільно виділити соєвий пояс, який розміститься в регіоні з родючими грунтами, сприятливими вологозабезпеченням, тепловим і світловим режимом та на зрошуваних землях.

Анатолій БАБИЧ,
директор УкрНДІ кормів, академік УААН, член - кореспондент Російської академії сільськогосподарських наук, професор.

Вінниця.

НОВЕ МІСЦЕ СЛУЖБИ

Біля воріт цієї військової частини в Херсоні останнім часом можна зустріти чимало цивільних людей літнього віку. Це батьки клопочуться про нове місце служби для своїх синів. Деякі відвідувачі схвально розповідали про особисту зустріч із командиром частини полковником Олександром МОЛЧАНОВИМ. Він, росіянин за походженням, хоча й змушений був за своє армійське життя 17 разів змінювати місце служби, охоче опановує українську мову, добре розуміє проблеми національного війська України.

Що чекає на офіцерів, яким поталанить здолати бар'єри оформлення документів і потрапити нарешті до цього підрозділу армії України? З таким запитанням я й звернувся до полковника Молчанова.

Ати-бати...

— 30 офіцерів подали заяви з проханням прийняти до нас на службу. Адреси найрізноманітніші: Грузія, Молдова, Підмосков'я, Далекий Схід, інші регіони Росії. Процес переведення дещо уповільнився, але хочеться вірити, що затримка тимчасова. Своє завдання вбачаю в тому, щоб добре підготуватися до зустрічі нового висококваліфікованого поповнення.

Для офіцерів уже підготовлено 900 квадратних метрів житла — за рахунок тих, кого вони замінять на службі. Ряд райвиконкомів, зокрема Білозерський та Цюрупинський, виділили по вісім-десять ділянок під спорудження будинків для військовослужбовців. Херсонські частини відзначаються підприємливістю, діють, звичайно, в розумних рамках закону. Нещодавно вони уклали орендний договір з малим підприємством «Херсонпромбуд». Будівельники надали військовим 545 квадратних метрів житлової площі, подбали про комунальні зручності для майбутніх мешканців. Навіть меблями за потреби готові забезпечити. Одна однокімнатна квартира обійдеться у 400 карбованців, однак ця сума буде майже повністю компенсована. Квартиронаймач платитиме всього 50 карбованців.

Реорганізація служби дає змогу прискорити будівництво житла власними силами. Нині херсонська частина дбає про те, щоб власними силами виготовляти шлакоблоки, інші будматеріали. На надійності служби, бойовій готовності це не позначиться. Адже краще служитиме той прапорщик чи солдат, який відчуватиме про себе хоч невеличку турботу.

Щодо рядових і сержантів, то з ними простіше. Служать у частині лише українці. Причому на прохання батьків і самих хлопців тут прийняли понад 170 херсонців із так званих утікачів, котрі в силу різних обставин змушені були покинути частини в гарячих точках колишнього Союзу, а головне — прагнули потрапити в рідну для них національну армію.

Все тут нагадує їм про обов'язок захищати рідну землю. Наочна агітація, до недавнього часу традиційна, з червоними знаменами, набуває іншого вигляду. Бесіди в «Народознавчій світлиці», якими замінили колишні політзаняття, знайомлять воїнів з героїчною історією України, боротьбою багатостраждального народу за свою державність.

Незважаючи на фінансову скруту, на харчування одного солдата витрачається щодоби не менш як 32 карбованці. Для тих, хто ходить у караул, додатково дають чай і цукор. Воїни, завдяки супутниковій антені, можуть дивитися кілька телевізійних програм. Командування частини вважає, що до загартування солдатів слід підходити без шаблону. Особливо опікають сержантів, для яких організовано спеціальне навчання при частині. Зокрема, їм показують американські «бойовики», герої яких демонструють зразки високої фізичної підготовки, миттєву реакцію в критичних ситуаціях, професійну компетентність.

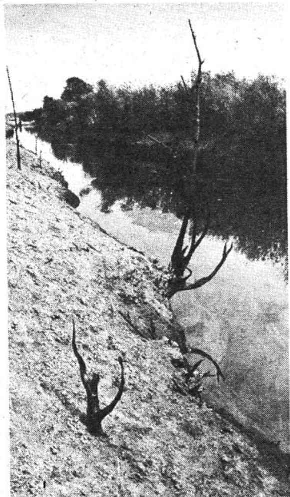
— Одне лиш мене тривожить, — бідкається О. Молчанов. — Дехто службу в армії України починає розуміти як полегшений варіант, хоча складав присягу і взяв на себе цю важку ношу. Послаблень нікому не даємо. Оцінка вчинків кожного солдата, прапорщика і офіцера випливає виключно з вимог законів самостійної держави. А вона потребує вмілих, надійних захисників.

Після відвідин частини я зв'язався з вищим військовим керівництвом. Генерал К. ТИМОНОВ з Міністерства оборони України так прокоментував мої враження:

— Вибір для позитивного досвіду ви зробили вдалий. Хоча життя і тут, і в інших частинах не без проблем. Повинен бути чіткіший механізм переведення в Україну офіцерів з військ СНД. Бюрократизму, на жаль, вистачає як із зовнішнього, так і з нашого боку. Забагато паперів, тяганини, а то й просто небажання начальства з колишнього московського центру прискорити природний, закономірний процес. Є труднощі з комплектуванням частин сучасною технікою, озброєнням, забезпеченням машин запчастинами. І час уже подбати про україномовні військові статути.

Іван КАЛИНИЧЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

Херсонська область.

Точка зору

ЗЕЛЕНА ВАРТА,

або ЯК ВИХОВАТИ ЕКОЛОГІЧНЕ СУМЛІННЯ!

Усім добре відомі телефонні номери: 01, 02, 03. А який номер набрати, коли допомоги потребує Природа? Адже вона унікальна не менш від людини. Та немає не тільки номера, а й відповідної служби, системи.

Давно зникло поважне ставлення до Природи, яке було у язичників. Споторено віру в Закони Божі, християнську мораль, за якою людині призначено дбайливо панувати над усім творінням Господнім. Настали часи хижацького нищення Природи. Через це вона перетворилась на «навколишнє середовище». Його доручено охороняти Мінприроди, що входить до складу Кабінету Міністрів і навряд чи є незалежним від відомств, яким притаманне суто утилітарне ставлення до Природи. Чи здатне воно виконати свої завдання?

Пропонуємо започаткувати іншу систему охорони Природи — створити Зелену варту України (ЗВУ). І зробити це треба негайно.

Діяльність ЗВУ, як і належить у правовій державі, повинна визначатися законом. Він передовсім встановлює безпосередню підпорядкованість ЗВУ Президентові. Це головне. Завдання ЗВУ — контроль за станом усіх сфер Природи — від надр до космосу, а головна мета — пробудження та розвиток екологічного сумління кожної людини.

Співробітникам Зеленої варти слід надати право користуватися зброєю, накладати штрафи, арешти на банківські рахунки порушників. Їм треба дозволити використовувати будь-яку потрібну для виконання службових обов'язків інформацію. Працівники ЗВУ також провадять індивідуальну та колективну навчально-виховну роботу.

Комплектування штатів ЗВУ має бути конкурсно-контрактним. До роботи в Зеленій варті можуть залучатися фахівці будь-якого профілю, зокрема юристи, біологи, психологи, медики, художники.

Технічне забезпечення ЗВУ має бути достатнім для виконання поставлених перед нею завдань, включаючи самозахист. Додаткове обладнання ЗВУ купує за кошти, що отримує від власної сільськогосподарської діяльності на створених зразково - показових з екологічного боку угіддях, або від наочної агітації, природоохоронного видавництва, екологічних атракціонів, свят.

Крім державних надходжень, Зелена варта одержуватиме також кошти від штрафних стягнень та за охорону земельних наділів громад і організацій.

ЗВУ має бути деполітизованою та департизованою організацією. Допускається лише членство в Партії зелених України. У своїй діяльності ЗВУ спиратиметься на релігійні, мисливські, дитячі організації. Крім того, кожен службовець Зеленої варти приймає присягу.

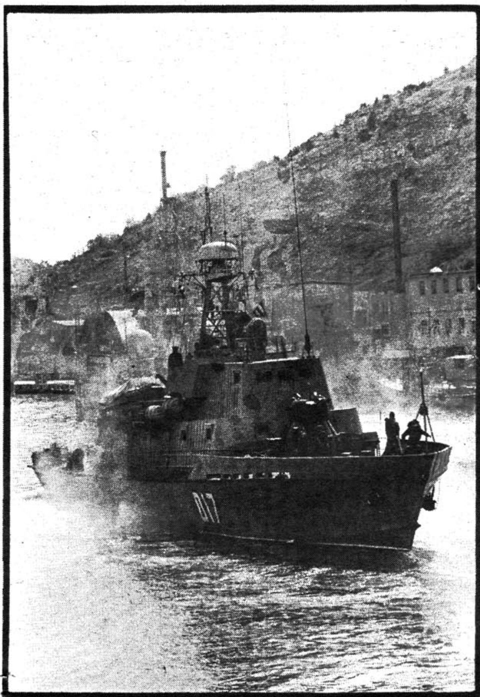
Це лише деякі вимоги до Зеленої варти та права її працівників, що зазначені у проекті Закону про Зелену варту, який розроблено в секції охорони надр Товариства охорони природи України.

Усіх небайдужих до подальшої долі Природи, усіх, хто поділяє думку про створення Зеленої варти як воєнізованої виконавчо - контрольної організації, закликаємо поділитися своїми міркуваннями. Може, й парламентарі нарешті звернуть увагу на проект закону, який передано до Верховної Ради ще півтора року тому.

Віктор СВАТКОВ,
старший науковий співробітник Республіканського наукового гігієнічного центру;

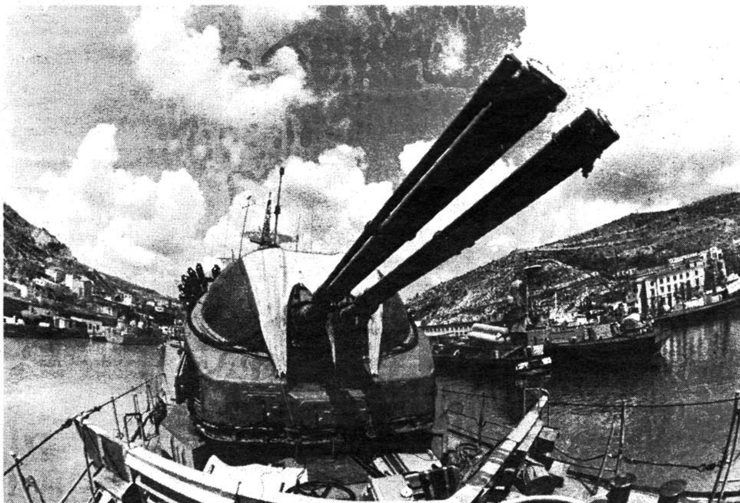
Вадим ТРОХИМОВСЬКИЙ,
член бюро правління Товариства охорони природи України;

Олекса ЩИРИЦЯ,
голова Республіканської секції охорони надр Товариства охорони природи України.

МОРСЬКИЙ КОРДОН УКРАЇНИ

Південні кордони України на Чорному морі охороняють воїни Кримського з'єднання прикордонних кораблів.

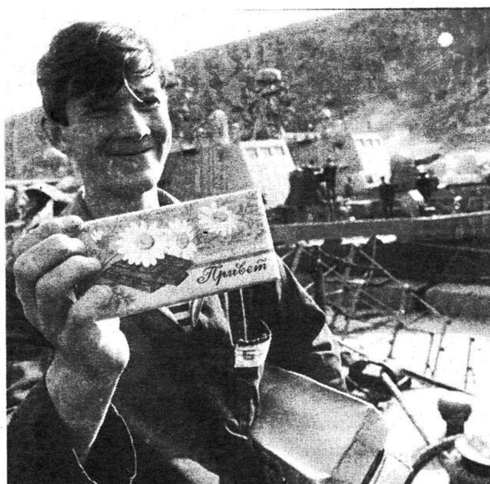
— Складне становище, в якому опинились республіки колишнього Союзу, позначається й на прикордонній обстановці,— розповідає контрадмірал, командир 5-ї окремої бригади сторожових кораблів прикордонних військ України Ігор Вікторович Алфер'єв.— Дуже багато охочих порушити прикордонний режим, правила перевезення. Особлива проблема — риболовецький промисел. Судна суміжних держав постійно намагаються ловити рибу в наших водах. Тільки минулого року ми стягнули з порушників у вигляді штрафів більше як мільйон доларів.

Ці гроші йдуть у казну, прикордонникам вони не попадають. А елементарний ремонт корабля обходиться нам у 30 мільйонів карбованців. Нині гостро стоять питання з оновлення плавскладу — для переозброєння потрібні економічні кораблі та катери.

Охорона кордону — справа спільна, тому допомагати прикордонникам повинні всі. На кордоні не повинно бути перебоїв з паливно-мастильними матеріалами, запчастинами для кораблів, боєзапасом... А військові, запевняє Ігор Вікторович, не підведуть. У з'єднанні — хороший офіцерський і мічманський склад, накопичено солідний досвід прикордонної служби. Добре відомий на Чорному морі прикордонний сторожовий корабель «Ізмаїл», колектив якого успішно бореться з браконьєрством.

У роботі прикордонників велике значення мають стабільні зв'язки й ділові контакти з місцевим населенням, з особовим складом Чорноморського флоту, з колегами з Росії та закавказьких республік.

Олександр КЛИМЕНКО.
Фото автора.

Експрес-новини

Сербські збройні формування знову порушили перемир'я досягнуте під егідою ООН. Вони обстріляли столицю Боснії і Герцеговини Сараєво. Таким чином припинення вогню тривало менше двох годин. Продовження агресії в регіоні може спричинити лише ізоляцію та економічну катастрофу в Сербії, заявила представник держдепартаменту США Татуайлер.

* * *

Судячи з доповіді Міжнародної організації праці при ООН, у країнах Східної Європи і колишнього СРСР очікується масове безробіття. Економічні проблеми у регіоні можуть призвести до наймасовішої еміграції з часів другої світової війни, вказано в доповіді.

* * *

Чисельність осіб, що емігрували до Ізраїлю з СНД, впала у травні до найнижчого рівня з 1989 року, повідомило агентство Франс-Пресс. Минулого місяця до Ізраїлю прибули всього лише 3360 осіб з колишнього СРСР. Головною причиною спаду еміграції стала проблема зайнятості. 39 відсотків іммігрантів в Ізраїлі не мають роботи.

* * *

Відмічено широке розповсюдження викрадення і тортур селян, яких підозрюють у співчутті опозиційним силам у Перу, повідомляє організація Міжнародна амністія. Сотні мирних жителів убито членами маоїстської повстанської організації, яка веде війну проти уряду з 1980 року.

* * *

У Женеві розпочалася міжнародна конференція, організатори якої хочуть одержати 850 мільйонів доларів на допомогу жертвам посухи у десятьох країнах Південної Африки.

* * *

Уряд Колумбії надав політичний притулок колишньому Президенту Перу Гарсії. Тепер він перебуває у колумбійському посольстві в Лімі. Гарсія переховується з 5 квітня цього року, коли Президент Фухіморі припинив чинність конституції і наказав заарештувати свого попередника у зв'язку з виявленням зброї у бюро його політичної партії.

* * *

Експерти ООН висадили в повітря останній діючий в Іраку об'єкт ядерних досліджень. Він був центром іракської таємної програми розробки ядерної зброї. Голова групи експертів ООН заявив, що наступним кроком буде знищення інших об'єктів, так чи інакше пов'язаних з ядерною програмою Іраку.

* * *

Китайські органи влади посилили заходи безпеки в Пекіні, щоб не допустити на площі Тяньаньмень будь-яких демонстрацій. Зусібіч пам'ятника народним героям що стоїть на площі вивішено перелік заборонених дій для маніфестантів.

«ПРИВІЛЕЙОВАНИЙ ПАРТНЕР»

Світова преса про нас

Після офіційного визнання Італією суверенітету України в грудні минулого року політичні й економічні зв'язки між двома країнами вступили у смугу інтенсивного розвитку. Нині італійські та українські представники ведуть переговори про конкретні економічні проекти, що можуть бути реалізовані на основі кредитів на суму 250 мільярдів лір (близько 195 мільйонів доларів), наданих Італією Україні в рамках коштів, які призначалися колишньому СРСР.

Італійські кредити, поділені на дві лінії. Україні надаватимуть після того, як уряд Італії прийме рішення про розподіл коштів, наданих колишньому СРСР, між країнами — членами СНД й укладе угоди з українським Кабінетом Міністрів щодо визначення гарантій повернення боргу.

Італія стала першою країною на Заході, яка дала Україні такі значні суми кредитів. Досі тільки Канада й Фінляндія виділили Україні кредити по 50 мільйонів доларів. Давши позики українському урядові, зазначає агентство АНСА, Рада міністрів Італії «подала чіткий сигнал діловим колам своєї країни, що в Римі розглядають Україну як привілейованого партнера, розвиток відносин з яким становить особливий інтерес».

Кредити будуть використані для фінансування італійських інвестицій в українську економіку. До галузей, які викликають особливу зацікавленість з боку італійських підприємців, належать агропромисловий комплекс, легка промисловість, металургія, енергетика, зв'язок, транспорт, зазначає агентство АНСА. Для обговорення умов співробітництва з Україною створено двосторонню комісію, яка приступила до роботи в Києві.

В Італії відзначають також зросту активність дрібних і середніх підприємців, спрямовану на збільшення італійського експорту в Україну й створення там спільних підприємств. Минулого року експорт з Італії в Україну становив близько 132 мільйонів доларів, а імпорт з України досяг 115 мільйонів доларів. Італія, зазначає газета «Соле-24 оре», вийшла на друге місце серед торгових партнерів України після Німеччини. За прогнозами газети цього року слід чекати істотного збільшення італо-українського товарообороту.

Посол Італії в Україні Вітторіо Сурдо, котрий прибув до Києва після встановлення у січні цього року дипломатичних відносин між двома країнами, заявив в інтерв'ю агентству АНСА, що він з оптимізмом дивиться на майбутнє італо-українських зв'язків. Проте важливою проблемою, яка все ще чекає свого розв'язання, за його словами, залишається питання про будівлю італійського посольства. Досі італійська дипломатична місія в Києві не має власного приміщення.

У політичній сфері представники двох країн нині працюють над низкою двосторонніх угод, аналогічних тим, які зв'язували Італію з колишнім Радянським Союзом.

За повідомленнями італійської преси.

«Діджітал» відкриває Україну

Презентації

Американська корпорація «Діджітал», або «ДЕК» (Діджітал Екуїпмент Корпорейшн), добре відома в усьому світі не тільки абсолютно надійною обчислювальною технікою, а й технологічними рішеннями у багатьох галузях. Вже більше року у Києві знаходиться генеральний директор «Діджітал» по Україні й Білорусі Жак КОЛЬКЕВИЧ. З ним зустрівся наш кореспондент.

— Пане Колькевиче, що вам вдалося зробити за рік роботи в Україні?

— Добре ознайомитися з науковим потенціалом, розв'язати багато проблем і навіть підписати кілька контрактів з київськими підприємствами. На жаль, без згоди не можу назвати їх. А головна моя мета — відкрити представництво «Діджітал» в Україні.

— І коли це відбудеться?

— 10—11 червня ми офіційно його відкриваємо. Під час відкриття хочемо продемонструвати нашим потенційним партнерам можливості «ДЕК». Ми підготували велику програму, яка триватиме два дні.

— Якщо можна, розкажіть про це детальніше.

— Будь ласка. Десятого червня о 9 годині я спробую у вступному слові викласти стратегію «Діджітал» в Україні. Потім буде доповідь про те, як комп'ютери і телекомунікації можуть змінити основну структуру підприємства. У перший день ми представимо рішення «Діджітал» у галузі охорони навколишнього середовища, авіаційної і космічної, нафтогазової промисловості. Другий день буде присвячено проблемам енергетики, банківської діяльності, автоматизації адміністративно-управлінської діяльності.

До речі, під час усіх засідань будуть демонструватися рішення на обчислювальній техніці нашої фірми.

— Кого чекаєте у ці дні до себе?

— По-перше, у презентації 10—11 червня ми запросили взяти участь наших західних партнерів з тим, щоб вони продемонстрували, як працюють наші розробки на Заході.

По-друге, ми чекаємо всіх українських спеціалістів, які зацікавлені у співробітництві з «Діджітал», на презентацію. Просимо тільки 10 червня між 8 і 9 годинами зареєструватися за адресою: Київ, вулиця М. Грушевського, 30/1, Будинок офіцерів, кімната 214.

— Пане Колькевиче, вас не лякає економічний занепад в Україні?

— Ні. Переконаний, Україна має вийти із цієї ситуації.

— Як швидко?

— Важко відповісти. Це залежить від уряду і підприємств, які хочуть вийти із кризи. І це може статися, на мою думку, досить швидко, бо Україна має значний мізковий потенціал і людей — найбільше багатство вашої країни. Думаю, якщо його добре використовувати, то економічна ситуація в Україні повинна розвиватися дуже-дуже швидко.

— Чи може у цьому допомогти «Діджітал»?

— Так. І ми почали це робити, передаючи Україні західні знання, досвід. До речі, українські спеціалісти за два червневі дні будуть мати можливість познайомитися з західними партнерами, щоб отримати більше і більше інформації. З відкриттям представництва «Діджітал» в Україні ця допомога буде збільшуватися.

— Дякую за бесіду. Від імені читачів газети бажаю «Діджітал» процвітання в Україні.

Інтерв'ю брав
Олександр БІЛИК.

Фотофакт

У селищі Шайковка Калузької області Росії стали до ладу перші дев'ять житлових будинків для льотчиків винищувального полку, що повертається з Німеччини. Будівництво здійснює консорціум «ПЭМ», до якого ввійшли одна фінська та дві турецькі фірми, а фінансує його німецька сторона. Загальна вартість підряду — 149 мільйонів марок ФРН. Планується, що селище буде повністю забудоване до січня 1993 року.

На знімку: цим льотчикам поталанило, їм буде де приземлитися у рідному краї.

Фото ІТАР — ТАРС.

Власкори повідомляють

Бішкек

ВСЕ МАЄ БУТИ СПРАВЕДЛИВО

Делегація правозахисної організації Міжнародна амністія на чолі з її генеральним секретарем Яном Мартіном відвідала нещодавно Киргизстан. Гостей насамперед цікавила правова ситуація в республіці, а також діяльність громадського руху за скасування смертних вироків громадянам, засудженим у ході процесів над учасниками заворушень в Ошській області позаминулого року.

Під час зустрічей із співробітниками правоохоронних органів членів делегації було поінформовано, що керівництво Киргизстану прийняло рішення про повторне вивчення тих подій для запобігання можливих судових помилок. А такі, як вважає дехто в республіці, причому значні й навмисні, допустила раніше група слідчих, до якої входили фахівці з Росії та інших республік колишнього СРСР.

Євген ДЕНИСЕНКО.

Актуально

ГРОМАДЯНАМ — ГРОМАДЯНСТВО!

Міжнародна правозахисна організація «Хельсинки уотч» закликала парламенти республік колишнього Радянського Союзу прискорити процес підготовки законодавства про громадянство. В розповсюдженому в Нью-Йорку прес-релізі цієї організації підкреслюється, що під час розгляду питання про громадянство важливо враховувати інтереси представників усіх національностей, що проживають на території тієї чи іншої республіки. Законодавства, відзначається в заяві, мусять відповідати вимогам міжнародно-правових документів.

«Розпад Радянського Союзу на 15 незалежних держав створив унікальну ситуацію для мільйонів людей,— говориться в прес-релізі «Хельсинки уотч».— Вони втратили своє колишнє радянське громадянство, та не дістали нового. В результаті майбутнє багатьох людей тепер невизначене і залежить від політики того чи іншого уряду. Оскільки питання про громадянство зачіпає фундаментальні принципи додержання прав людини, «Хельсинки уотч» уважно спостерігає за вирішенням цього політичного й соціального питання».

Міжнародна правозахисна організація сподівається, відзначається в заяві, що уряди й парламенти країн Співдружності незалежних держав, Балтії і Грузії візьмуть на себе зобов'язання керуватися здоровим глуздом, коли прийматимуть політичне рішення про надання громадянства, і відмовляться від дискримінації стосовно національних меншин, що проживають на території республіки.

«Хельсинки уотч» схвально відзначила, що більшість республік колишнього СРСР в питанні про надання громадянства дотримується «ліберальних позицій», надаючи право проживати на їхній території будь-кому, хто був прописаний там до проголошення незалежності. Разом з тим в заяві правозахисної організації висловлюється незгода з позицією, яку зайняли естонські й латвійські парламентарії.

Панорама

Думаючи про майбутнє Узбекистану

Припинила своє існування неформальна організація «Лашкари исломи» («Воїни ісламу») в Наманганській області Узбекистану. Заарештовано лідерів та найзаповзятіших учасників протизаконних дій, вчинених цією організацією.

Про існування «Лашкари исломи» вперше написала «Комсомольская правда» і в досить-таки хвалебних тонах. Мовляв, ці славні хлопці, незадоволені повільністю правоохоронних органів, самі взялися в містах і селах наводити порядок. Менше стало крадіжок і хуліганства. І місцева преса висвітлювала діяльність «воїнів» в найрожевіших тонах. Вони, мовляв, займаються тим самим, чим колись займалися народні дружини, але набагато краще.

Очевидно, саме тому, коли заарештували лідерів організації, здійнявся галас: несправедливо ображають! І слідчі органи змушені були розголосити деякі матеріали, не називаючи при цьому конкретні імена.

То чим же займалися «Воїни ісламу»? Приймали скарги громадян, ловили «винних» і судили. Суд у них був коротким: стільки-то ударів батогом тощо. Жінок, яких підозрювали в розпусті, змушували пройтися вулицями з написом на шиї: «Повія». Чоловіків били, топтали ногами, брали з них мзду за «правосуддя».

Доки ведеться розслідування, важко сказати щось про міру вини неформальної організації. Та не можна замовчувати одного: те, що сталося в Намангані, симптоматично і для всієї Ферганської долини, де релігійність людей дуже висока. Майже три чверті мечетей, що відкриваються заново, припадає на цей регіон.

Прокоментувати факти з діяльності неформальної організації «Лашкари исломи» ваш кореспондент попросив одного з великих богословів Узбекистану, ім'я якого не називатиму на його прохання.

— Дуже не вистачає по-справжньому освічених людей у наших мечетях, — сказав мій співбесідник. — Мечетей тепер багато, навіть занадто багато. Гріх, звичайно, сказати таке про дім Аллаха. Та, на жаль, до них проникли неосвічені люди, далекі від релігії, котрі не розуміються на ісламі і паразитують на сліпо вивчених аятах Корану. Що й приховувати, серед діячів релігії у Ферганській долині є й такі, хто раніше мав судимість за недобрі справи. Ось і уявіть собі, які з них можуть бути проповідники добра...

Думаючи про майбутнє Узбекистану, не можна не зважати на релігійний фактор. Крах старих ідеалів разом з марксистською економікою створив такий собі духовний вакуум, який нині намагаються заповнити своїми ідеями найрізноманітніші політичні течії і сили.

Позиція Президента Іслама Карімова тут ясна. Він неодноразово давав зрозуміти, що є противником втручання релігії у справи держави. Партія ісламського відродження, яка вже зареєстрована в Таджикистані і не раз проявляла себе на полях політичних баталій, на щастя, не знайшла собі прописки в Узбекистані. З'їзд мусульманської інтелігенції, що мав відбутися в Ташкенті минулого тижня, не дозволили міські власті. До речі, на чолі ісламського руху стоїть група письменників. Вони заявляють, що хочуть служити лише ідеалам добра й дружби.

Проте один з їхніх колег вважає: письменники, котрі виявили бажання зареєструвати свою мусульманську організацію, можуть бути найближчим часом викинуті за борт. А на їх місце прийдуть зовсім інші люди з числа мусульманських радикалів.

Підсилення релігійного фактора в республіці викликає особливу занепокоєність і в зв'язку з останніми подіями в Афганістані. Тому дедалі більшою підтримкою користується позиція Іслама Карімова, який заявив про необхідність створення в Узбекистані світської держави.

У цей дуже відповідальний період для становлення незалежної державності Узбекистану може мати вирішальне значення будь-який крок, аж до зміни алфавіту. До речі, щодо відмови від кирилиці вже вирішено. Питання про те, яким буде алфавіт — арабським або ж латинським, — має не тільки практичне, а й політичне значення.

І звичайно ж, багато що залежатиме і від позиції самого Президента Карімова, чий курс, досить жорсткий і прагматичний, завойовує дедалі більше прихильників у зв'язку з останніми подіями в регіоні.

Зульфія РАСУЛІ.

Ташкент.

«РАЗОМ ЗАХИЩАТИМЕМО БАТЬКІВЩИНУ»

Збори представників культурних центрів та організацій етнічних меншин Азербайджану відбулися в Баку в Палаці республіки. Цей форум проходив з ініціативи Народного фронту республіки і центру курдської культури «Ронайї».

Один з активістів товариства «Співдружність», котрий виступив на зборах, повідомив, що останнім часом почастішали випадки анонімних дзвінків з погрозами російськомовному населенню, які здійснюються від імені Народного фронту. Ці підривні акції проводять сили, яким вигідне нагнітання напруженості. Голова центру «Ронайї» відзначив, що деякі засоби масової інформації розповсюджують брехливі дані про повстання азербайджанських курдів. При цьому він нагадав, що деяка частина курдського народу, що проживає на території республіки, — вигнанці з Вірменії. «Московське телебачення й газети лицемірно стверджують, що в Азербайджані меншини готові до повстання, — заявив голова лезгінського товариства «Самур». — Та вони забувають про те, що над республікою нависла загроза фізичного знищення. І тому ми разом захищатимемо Батьківщину».

Ровшан АЛІЄВ.

Баку.

Обережно — дезинформація!

СЛОВ'ЯНИ НЕ ОЗБРОЮЮТЬСЯ

Бюро громадських зв'язків КДБ Казахстану спростувало чутки про те, що до північних районів республіки ввозиться зброя для захисту російськомовного населення.

Зокрема, у спростуванні сказано, що такий собі А., який активно співробітничає з деякими демократичними рухами Казахстану, повідомив: в цих колах останнім часом стало відомо про те, що у Павлодарську та Семипалатинську області начебто надійшла значна кількість автоматичної зброї. За словами А., на ці відомості посилалася й газета «Перелом» (№ 7) Павлодарського відділення соціал-демократичної асоціації.

Бюро громадських зв'язків вважає, що такі чутки не сприяють зміцненню соціальної стабільності й динамічному розвиткові багатомовного населення Казахстану.

Тетяна КОСТІНА.

Алма-Ата.

Латвійський калейдоскоп

Євангелісти всіх країн, єднайтеся

У Ризі відбувся міжнародний євангелістський конгрес «Народи для Христа». Серед більш як тисячі його учасників були не тільки представники країн Балтії й СНД, а й керівники та активісти християнських рухів з Індії, Австралії, Сингапуру, Америки, Японії, Південної Кореї та інших країн. Після закінчення роботи форуму делегати провели в ризькому Будинку конгресів великі євангелістські збори для всіх бажаючих. А потім роз'їхались по республіках колишнього Союзу, щоб на місцях надати конкретну допомогу в організації нових недільних шкіл, молитовних будинків і лікарень.

Їдуть у гості бізнесмени

Представники 23 фірм Німеччини, в тому числі всесвітньовідомого «Телефункена», перебувають нині в Латвії. Вони вивчають можливість для розширення співробітництва з підприємствами та фірмами республіки, проводять ділові зустрічі з латвійськими бізнесменами. Семінар - виставку комп'ютерних систем та електронного обладнання відкрили в Ризі шведські підприємці. Її мета — також пошук ділових партнерів для «освоєння» нового ринку збуту своєї продукції.

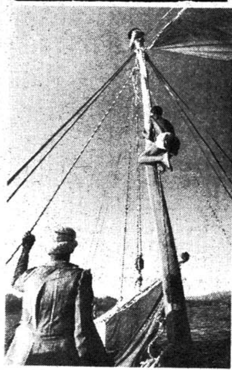
Невтішні прогнози

За підрахунками групи спеціалістів Міністерства архітектури та будівництва, теплова енергія в період опалювального сезону 1992—1993 років коштуватиме у дев'ять разів дорожче, ніж минулої зими. Не рахуючи обігріву газом, республіці буде потрібно 2 мільйони кубометрів дров, заготувати які, вважає заступник міністра Р. Пелсіс, уже неспромога.

Олександр ЧЕРЕВЧЕНКО.

Рига.

Погляд

ЧЕРЕЗ МОРЕ — ДО «СВОБОДИ»?

Пекельними колами можна назвати випробування, що випадають на долю гаїтянських громадян, які наважилися втекти до Сполучених Штатів Америки. Єдиний шлях, що зв'язує Гаїті з США, пролягає через море і таїть у собі чимало небезпек. Однак ані акули, ані шторми не зупиняють біженців. Вони, десятками набиваючись на вутлі суденця, спішать якомога скоріше дістатися узбережжя Флориди і... потрапляють на Кубу, на базу військово-морських сил США, Гуантанамо, куди їх переправляє американська служба берегової охорони. Вже тисячі гаїтян чекають там рішення суду, який має визначити, чи надати їм статусу політичних біженців, чи відправити додому, де панує страшенна бідність і не припиняються безчинства уряду військових. Але, незважаючи на це, десятки нових рибальських човнів і кораблів готуються до виходу в море з черговою партією втікачів.

Фотохроніка ІТАР—ТАРС.

Коротко

● Кабінет міністрів Казахстану прийняв постанову «Про невідкладні заходи по поліпшенню соціально-економічних умов проживання населення Приаралля». У ній передбачено невідкладні заходи з реконструкції, будівництва, своєчасного введення об'єктів соціального й виробничого призначення у зоні екологічного лиха. Названо конкретні міністерства й відомства, які відповідають за це.

● Підготовка до Всесвітнього конгресу татар почалася у Татарстані. Він відбудеться нинішнім літом у Казані. У липні в Академії наук Татарстану відкривається міжнародна тюркологічна конференція «Мови, духовна культура й історія тюрків — традиції й сучасність». У ній візьмуть участь близько 400 вчених-тюркологів.

● Ім'я Шарафа Рашидова віднині носитиме радгосп імені Дзержинського Кургантепінського району Узбекистану. Крім того, у листопаді цього року планується відзначити 85-річчя з дня народження колишнього партійного керівника республіки. Вже створено оргкомітет по проведенню ювілею на його батьківщині — у Джизакській області.

● Комісія Європейського Співтовариства надала Киргизстанові кредит у 40 мільйонів доларів. Він розрахований на три роки й призначений для придбання сільськогосподарського обладнання, деяких видів продовольчих товарів і медикаментів, а також для первісного субсидування спільних проектів. Невдовзі у Бішкеку відкриється спеціальне координаційне бюро ЄС.

ЧОМУ ЗАНЕПОКОЄНІ СПЕЦСЛУЖБИ?

Справи кримінальні

За останні два роки, особливо після розпаду Радянського Союзу, в Європі зросла кількість пропозицій щодо продажу речовини, що зветься «червоною ртуттю», ціна одного кілограма якої сягає півмільйона доларів. З таким твердженням виступає газета «Індепендент», яка намагається провести своє розслідування обставин купівлі-продажу. Журналістам вдалося з'ясувати, що мережа торгівлі червоною ртуттю починається в колишньому СРСР, а закінчується в Італії. Склад і призначення цієї речовини вельми суперечні. На «чорному ринку» вважають, зазначає «Індепендент», що вона є важливим компонентом у процесі детонації деяких типів радянських ядерних боєголовок і в системі наведення ракет. Незалежні експерти вважають, що це «наукове обдурювання» і стратегічна цінність цього продукту така сама, як і того, що в звичайному термометрі.

Поки що арешти, проведені в кількох європейських містах, не пролили світла на те, чи мають уряди справу з торгівлею смертоносним матеріалом, що відноситься до ядерної техніки, або ж гігантською аферою, яка викачує гроші з держав, котрі хочуть стати ядерними.

Італійський торговець М. Аффатігато, в минулому неофашист, оповів журналістам, що він займається червоною ртуттю вже два роки через своїх партнерів, і повідомив, що вона надходить від колишніх співробітників КДБ й військових, які крадуть її з підприємств, перевозять і складують неподалік від кордону. Однак, за його словами, в самій операції є елемент «мухляжу». Через три місяці червону ртуть вже не можна використовувати для цілей, заради яких вона створюється. Якщо відсумувати весь час — від моменту виробництва до складування й постачання до Відня, Цюріху чи Женеви, а потім на «чорний ринок», то вийде шість-сім місяців. На цей час вона вже приходить у непридатність, про що покупець іноді й не здогадується.

Працівник італійської юстиції Р. Дольче, який займається справою про поставки радіоактивних матеріалів з заводів колишнього Радянського Союзу, не поділяє думки про те, що торгівля червоною ртуттю — вигадка, пише «Індепендент». «Якщо держави готові викладати мільйони за цю речовину, а в Радянському Союзі працюють чотири підприємства по його виробництву, це не може бути комерційним блефом», — каже він.

Але є й інші теорії. Одна з них полягає в тому, що кілька спецслужб, включаючи ізраїльську розвідку «Моссад», організували цю аферу, щоб виявити потенційних покупців стратегічних матеріалів з колишнього СРСР.

Володимир ВОРОНКОВ.

Версія

КНЯЗЬ ПІТЬМИ
В РУКИ
МЕЧ
ДАВ МЕНІ.
КАРЛ МАРКС

Жан Лафіт — вождь американських піратів, меценат молодого К. Маркса.

СПОЧАТКУ — факти, хоч якими б неймовірними вони не здавалися. Факти з книжки польського дослідника З. Скрока «Світ морських піратів», що з'явилася друком у Морському видавництві у Гданську з 1982 році, тобто під час воєнного стану, саме для того і введеного, щоб такі книжки зовсім не виходили.

Цих фактів всього два.

Перший. Після розгрому урядових військами на узбережжі Мексиканської затоки у м. Гельвістені піратської бази вождь американських морських розбійників Жан Лафіт емігрував до Європи і жив там після цього ще багато років, займаючись... благодійництвом під чужим прізвищем. Доля звела його з молодим науковцем Карлом Марксом, і сталося так, що саме на його, вмочені у кров гроші, були видані перші твори славнозвісного «засновника» й «класика».

Факт другий. Піратський прапор, як і на англійських кораблях під час бою, спочатку був червоний, що символізувало основну рису піратської вдачі — незмінну готовність до бою, кровопролиття й війни з усім світом. Чорний стяг з'явився в піратів пізніше і означав зв'язок із світом ночі, смерті й диявольськими силами пітьми. Можливо, благородному розбійникові Жану Лафіту зовсім не імпонувала ця еволюція в бік сатанизму і його симпатії до традиційної воєнної символіки виявилися, зокрема, й у тому, що він доклав певних зусиль, щоб його молодий протеже вибрав з усіх можливих символів для комуністичного руху саме колір крові (що, до речі, аж ніяк не узгоджується з кінцевою метою діяльності комуністів — загальним братерством, суспільною гармонією й миром).

ПІРАТСЬКІ КОРЕНІ НАУКОВОГО КОМУНІЗМУ

Карл Маркс і піратські гроші... Науковий комунізм і кривава розбишацька символіка... Це здається неймовірним. Але ми вже звикаємо до думки, що марксизм-ленінізм таїть у собі ще чимало загадок і неймовірних несподіванок. І якщо німецький кайзер вважав за можливе вкладати свої марки в саму Велику Соціалістичну, то, пробачте, чому б і благородному американському флібустьєрові не вкласти свої капітали в політичну течію, яка обіцяла розвалити увесь ненависний йому світовий лад? Якщо це так, то старий пірат не помилився. Його диявольські, краплені людською кров'ю, гроші породили в майбутньому цілі ріки крові в численних країнах світу, його жага помсти спопелила життя мільйонів «ворогів» «наукового» вчення.

Але що саме мав на увазі Жан Лафіт, обираючи ідейним спадкоємцем вмираючого піратства марксизм? Щоб відповісти на таке запитання, треба насамперед пам'ятати, що пірати XVII, XVIII і початку XIX ст. не вважали себе бандитами, а були носіями своєрідних ідей справедливості. Почуття ненависті до світу насильства перепліталося в них з думками про необхідність збройної боротьби з існуючим суспільним ладом, експропріації багатств у великих і малих грабіжників і перерозподілу його поміж знедоленими і ображеними, якими вони вважали й (насамперед!) самих себе. Пірати відзначалися побожністю і були впевнені, що Бог схвалює їхню справедливу, хоч і сувору діяльність. І дарма, що вони вбивали, проте не вважали себе вбивцями, дарма що привласнювали чуже, проте не вважали це здирством. Вони вигадали собі таку хитромудру ідеологію, яка дозволяла їм робити те саме, що й зневажувані ними пани, судді, королі, але залишатися у власних очах благородними героями, захисниками гнаних, месниками за болі всього людства.

Пірати не просто грабували в іспанців награбоване, а й «справедливо» перерозподіляли його між членами свого «досконалішого» й «справедливішого» суспільства — борцями проти світу зла й насильства. Приблизно те ж уявляли собі й марксисти, коли писали про «експропріацію експропріаторів» у процесі «соціальної революції». В. І. Ленін із властивою йому прямолінійністю відкинув хитромудру латину Карла Маркса й повернув цьому марксистському положенню його первісну піратську суть: «грабуй награбоване!».

Облудність ідеології флібустьєрів, корсарів, «берегових братів» та інших організацій морських розбійників не викликає жодних сумнівів, але заради справедливості слід сказати, що саме в них знаходили собі притулок деякі благородні соціальні ідеї, яким не було місця в жодній країні тогочасного світу.

Так, пірати були переконаними носіями тієї самої інтернаціональної свідомості, яка в очах сучасної людини стала невід'ємною частиною комуністичного вчення. У XVII—XVIII ст. інтернаціоналістами були не «афганці», а флібустьєри. В їхніх очах національна приналежність не мала жодного значення. Всі були рівні, «однакові», всі були «братами». Про національність згадували лише тоді, коли це давало формальний привід для нападу (англійським та американським корсарам дозволялося грабувати всі без винятку іспанські кораблі). Нерідко інтернаціоналізм проявлявся також у формі забуття будь-яких моральних засад. Такий інтернаціоналізм дозволяв англійським піратам грабувати англійські кораблі, а французам — свої ж, французькі. Саме за такий безмежний інтернаціоналізм і був вигнаний з американського узбережжя Жан Лафіт: він вважав США найкращим суспільством світу, але це не заважало йому захоплювати їхні кораблі. Щоб довести свій американський патріотизм, Жан Лафіт передав у дар урядові США 60 тисяч доларів. Скільки він заплатив за інтернаціоналізм Карла Маркса, невідомо. Мабуть, то були також чималі гроші. Певні ілюзії щодо переваг розбійницького й ширше — «простого» життя мали сентименталісти й романтики. Серед його апологетів був і Д. Дефо. І цей дивний альянс європейських інтелектуалів і світу піратства виник не на порожньому місці. У розбійницьких братствах були свої привабливі звичаї. Вони вперше ввели в себе інститут соціального страхування, і якщо з кимось з «братів» траплялося нещастя (пограбовані могли скалічити «народного месника»), карібські піратські громади надавали їм винагороди, відповідні до їхніх заслуг. Родини вбитих отримували пенсії, чого не було в жодній тодішній цивілізованій країні.

Іронізуючи з примітивних соціальних експериментів карібських піратів, З. Скрок пише: «Ділилися всім: харчами, ромом, навіть жінками (полонянками — **Прим. ред.**). Найпершою цінністю для них було добро спільності, що із захватом підкреслювали мислителі XVIII ст., закликаючи повернутися до природи, до її простих, справедливих засад».

Мабуть, добре, що суспільство не завжди прислухалося до своїх інтелектуалів. Інакше морок великих і малих «соціальних революцій» опустився б на Європу значно раніше.

Але пірати не здавали ідеологічних позицій і боролися за чистоту своїх ідей. Вже в кінці XVII ст. їхні ідеологи приступають до масштабних соціальних експериментів. Два філософи - розбійники — домініканський чернець Карачоллі та провансалець Міссон — засновують на Мадагаскарі (у затоці Дієго-Суарес) утопічну республіку Лібертанію, щасливу країну свободи, рівності й братерства, жителі якої урочисто проголосили себе будівниками ідеального суспільства. (Проголошення утопічної держави було потрібне для піратів і з суто професійного погляду, оскільки весь світ за межами Лібертанії оголошувався царством зла, а всі його неправедні багатства підлягали експропріації).

Ідеальне суспільство Міссона проіснувало недовго і зникло в 1701 році так само безслідно, як і безславна комуністична держава послідовників Кампанелли, що виникла в тому ж таки XVII столітті на території теперішнього Перу.

Очевидно, в XVII—XVIII століттях таких химерних держав - утопій у Новому Світі виникало чимало, бо тут знаходили собі притулок багато емігрантів, які прагнули довести самим собі й усьому світові, що можна жити інакше, ніж в освіченій, цивілізованій Європі — скромніше, совісніше, справедливіше. До почуття ображеної гідності вигнанців нерідко додавалося відчуття звільнення від морального обов'язку перед суспільством, що скривдило їх. Флібустьєри Центральної Америки називали себе «береговими братами», але їхні високі уявлення про людяність і справедливість на іспанців не поширювалися.

В успадкованій від піратів думці, що на окрему людину й людство в цілому можна вплинути тільки силою, а досягти своїх цілей — тільки методами терору й страху, очевидно, й полягає відповідь на запитання, чому саме «науковий комунізм» перетворив комунізм з учення про любов до людини на вчення глобального насильства над нею. Навіть робітничому класові він приніс лише злидні, муки й сльози.

Колишній дисидент Георгій Марченко у статті «Карл Маркс» («Кубань». — 1991. — № 1) висловлює припущення, що Маркс тільки видавав себе за соціаліста, а насправді був членом «украй засекреченої секти сатаністів» і,
таніст, «він х
людство неща
навіки. А соц
про пролетарі
усе це лише
маска, ширма
пише Г. Мар
у пекло і його
ло — послат

Припущенн
страшне, та,
не безгрунтов
били комуніс
цілими народ
на такі думки
ченка. Елеме
цього сатанізм
таки незримо
самому Марк
фії є щось ч
Недарма він
бив пограти н
видом комуні
вісною тінню
Про це свідч
вірші, п'єси,
зилася й
сказати,
що прагнула
мордувань і
людству. За
ту ж таки йо
лість, яка, як
сильно ображ
ла піратів.

Ось кільк
віршів К. Ма

І все ж те
ване людство
гутніх рук я
розчавити з

В той час
бочіє переді
в темноті,

Ти ... вал
піду слідом з

Схоже, що
К. Маркса з
шостій Землі
лише в черго
чатку він
вже роз
землі.

Або ось та
піратського р

.Мені не л

Я високо

Холодною
буде
Основа йо

Церемоній
найч

Це про
справдилося
людей ере
сивною аш
ської» держ
пилюку».

У юнацьк
сах Маркс
співця помст
насильства.
драма «Оул
шаленої нен
людства: «С
вічність до с
ким криком
кляття всьо
так каже од
драми. Так
віршах. Так
ви» не були
ській душі
якщо він с
то його «ме
молодого
цілком певн
було виявом
неності їхні

Зустріч н
рії імен Жа
ла Маркса з
ми ідеологі
ми і перети
ський світ
ся до уто
марксизм, у
стійно спов
ратського
яким прихо
примітивні
ремління. Д
цих примар
амплітуд і
який об'єдн
юзників К.
та та Міссо

Анатол

МЕНІ
НЕ ЛИШИЛОСЬ
НІЧОГО, КРІМ
ПОМСТИ.
КАРЛ МАРКС

Міссон — засновник піратсько-утопічної держави Лібертанії на Мадагаскарі.

...е чимало
...их несподі-
...мецький
...можливе
...в саму
...ичну, то,
...благород-
...му флібу-
...свої ка-
...течію,
...ити увесь
...світовий
...то старий
...Його ди-
...людсь-
...породили
...ріки ро-
...нах світу,
...споленила
...«ворогів»

...о на увазі
...ючи ідей-
...ираючого
...? Щоб
...апитання,
...ам'ятати,
...VIII і по-
...вважали
...ули несі
...справед-
...ненависті
...а перепли-
...ками про
...йної бо-
...суспіль-
...ріації ба-

але заради справедливості слід сказати, що саме в них знаходили собі притулок деякі благородні соціальні ідеї, яким не було місця в жодній країні тогочасного світу.

Так, пірати були переконаними носіями тієї самої інтернаціональної свідомості, яка в очах сучасної людини стала невід'ємною частиною комуністичного вчення. У XVII—XVIII ст. інтернаціоналістами були не «афганці», а флібуст'єри. В їхніх очах національна приналежність не мала жодного значення. Всі були рівні, «однакові», всі були «братами». Про національність згадували лише тоді, коли це давало формальний привід для нападу (англійським та американським корсарам дозволялося грабувати всі без винятку іспанські кораблі). Нерідко інтернаціоналізм проявлявся також у формі забуття будьяких моральних засад. Такий інтернаціоналізм дозволяв англійським піратам грабувати англійські кораблі, а французам — свої ж, французькі. Саме за такий безмежний інтернаціоналізм і був вигнаний з американського узбережжя Жан Лафіт:

Мабуть, добре, що суспільство не завжди прислухалося до своїх інтелектуалів. Інакше морок великих і малих «соціальних революцій» опустився б на Європу значно раніше.

Але пірати не здавали ідеологічних позицій і боролися за чистоту своїх ідей. Вже в кінці XVII ст. їхні ідеологи приступають до масштабних соціальних експериментів. Два філософи - розбійники — домініканський чернець Карачолі та провансалець Міссон — засновують на Мадагаскарі (у затоці Дієго-Суарес) утопічну республіку Лібертанію, щасливу країну свободи, рівності й братерства, жителі якої урочисто проголосили себе будівниками ідеального суспільства. (Проголошення утопічної держави було потрібне для піратів і з суто професійного погляду, оскільки весь світ за межами Лібертанії оголошувався царством зла, а всі його неправедні багатства підлягали експропріації).

Ідеальне суспільство Міссона проіснувало недовго і зникло в 1701 році так само безслідно, як і безславна ко-

...ОРЕНІ НАУКОВОГО КОМУНІЗМУ

...малих гра-
...поділу йо-
...ми і обра-
...я вважали
...мих себе.
...ся побож-
...евнені, що
...о справед-
...у діяль-
...вони вби-
...жали себе
...о привлас-
...те не ва-
... Вони ви-
...итрумуду
...зволяла їм
...о й знева-
...судді, ко-
...ся у влас-
...дними ге-
...гнаних,
...всього

...то грабува-
...рабоване, а
...перерозпо-
...нами свого
...ї «справед-
...льства —
...віту зла й
...ніно те ж
...марксисти,
...експропріа-
...ів» у про-
...революції».
...истивою йо-
...о відкинув
...тину Карла
...ув цьому
...положенню
...тську суть:
...не!»
...ології флі-
...в, «берего-
...ових органі-
...озбійників
...х сумнівів,

він вважав США найкращим суспільством світу, але це не заважало йому захоплювати їхні кораблі. Щоб довести свій американський патріотизм, Жан Лафіт передав у дар урядові США 60 тисяч доларів. Скільки він заплатив за інтернаціоналізм Карла Маркса, невідомо. Мабуть, то були також чималі гроші. Певні ілюзії щодо переваг розбійницького й ширше — «простого» життя мали сентименталісти й романтики. Серед його апологетів був і Д. Дефо. І цей дивний альянс європейських інтелектуалів і світу піратства виник не на порожньому місці. У розбійницьких братствах були свої привабливі звичаї. Вони вперше ввели в себе інститут соціального страхування, і якщо з кимось з «братів» траплялося нещастя (пограбовані могли скалічити «народного месника»), карібські піратські громади надавали їм винагороди, відповідні до їхніх заслуг. Родини вбитих отримували пенсії, чого не було в жодній тодішній цивілізованій країні.

Іронізуючи з примітивних соціальних експериментів карібських піратів, З. Скрок пише: «Ділилися всім: харчами, ромом, навіть жінками (полоненками — **Прим. ред.**). Найпершою цінністю для них було добро спільності, що із захватом підкреслювали мислителі XVIII ст., закликаючи повернутися до природи, до її простих, справедливих засад».

муністична держава послідовників Кампанелли, що виникла в тому ж таки XVII столітті на території теперішнього Перу.

Очевидно, в XVII—XVIII століттях таких химерних держав - утопій у Новому Світі виникало чимало, бо тут знаходили собі притулок багато емігрантів, які прагнули довести самим собі й усьому світові, що можна жити інакше, ніж в освіченій, цивілізованій Європі — скромніше, совісніше, справедливіше. До почуття ображеної гідності вигнанців нерідко додавалося відчуття звільнення від морального обов'язку перед суспільством, що скривдило їх. Флібуст'єри Центральної Америки називали себе «береговими братами», але їхні високі уявлення про людяність і справедливість на іспанців не поширювалися.

В успадкованій від піратів думці, що на окрему людину й людство в цілому можна вплинути тільки силою, а досягти своїх цілей — тільки методами терору й страху, очевидно, й полягає відповідь на запитання, чому саме «науковий комунізм» перетворив комунізм з учення про любов до людини на вчення глобального насильства над нею. Навіть робітничому класові він приніс лише злидні, муки й сльози.

Колишній дисидент Георгій Марченко у статті «Карл Маркс» («Кубань». — 1991. — № 1) висловлює припущення, що Маркс тільки видавав себе за соціаліста, а насправді був членом «украй засекреченої секти сатаністів» і, як усякий сатаніст, «він хотів би зробити людство нещасним віднині й навіки. А соціалізм, турбота про пролетаріат, гуманізм — усе це лише привід», тобто маска, ширма. «Маркс, — пише Г. Марченко, — вірив у пекло і його програмою було — послати людей туди».

Припущення похмуре, страшне, та, на жаль, зовсім не безгрунтовне. Те, що робили комуністи з людьми й цілими народами, наводило на такі думки не тільки Марченка. Елемент найжахливішого сатанізму в марксизмі таки незримо присутній. Та в самому Марксі, його біографії є щось чорне, демонічне. Недарма він у юні роки любив пограти не тільки з привидом комунізму, а й із зловісною тінню самого сатани. Про це свідчать його ранні вірші, п'єси, в яких відобразилася ї... похмура... ожна сказати, ...ть чорн... уша, що прагнула крові, смерті, мордувань і помсти... всьому людству. За що? Мабуть, за ту ж таки його недосконалість, яка, як ми знаємо, так сильно ображала й обурювала піратів.

Ось кілька фрагментів з віршів К. Маркса (дослівно):

І все ж тебе, персоніфіковане людство силою моїх могутніх рук я можу схопити й розчавити з шаленою силою.

В той час як безодня глибочіє переді мною й тобою в темноті,

Ти ...алишся в не... піду слідом за тобою...

Схоже, що це ... пророцтво К. Маркса збулося на одній шостій Землі. Він помилився лише в черговості подій: спочатку він ...м помер ... а тоді вже роз...лося п... на землі.

Або ось такі вірші в стилі піратського романтизму.

Мені не лишилось нічого,
крім помсти!
Я високо воздвигну свій
престол.
Холодною і жахливою
буде його вершина.
Основа його — марновірна
дрож,
Церемоніймейстер —
найчорніша агонія.

Це пророцтво Маркса справдилося для мільйонів людей ...еретворених ...ресивною ...ашиною «марксистської» держави на «табірну пилюку».

У юнацьких віршах і п'єсах Маркс виступає в ролі співця помсти й глобального насильства. Його демонічна драма «Оуланем», сповнена шаленої ненависті до всього людства: «Скоро я притисну вічність до своїх грудей і диким криком прорічу прокляття всьому людству», — так каже один з героїв його драми. Так каже і він сам у віршах. Такі «поетичні мотиви» не були чужими й піратській душі Жана Лафіта. І якщо він справді читав їх, то його «меценатство» щодо молодого Маркса набуває цілком певного змісту. Воно було виявом глибокої спорідненості їхніх душ.

Зустріч на сторінках історії імен Жана Лафіта і Карла Маркса зумовлена відомими ідеологічними амплітудами і перетинами. Якщо піратський світ нерідко підносився до утопічних ідей, то марксизм, у свою чергу, постійно сповзав до рівня піратського міфологізму, за яким приховуються досить примітивні уявлення й устремління. Десь на перетині цих примарних ідеологічних амплітуд і виник той альянс, який об'єднав як ідейних союзників К. Маркса, Ж. Лафіта та Міссона.

Анатолій МАКАРОВ.

Кафедра

Омелян ПРІЦАК: «С...

НАУКА А...

Наприкінці минулого року в Україні створено Інститут сходознавства імені Агатангела Кримського. Очолив його учень Агатангела Юхимовича, член Нобелівського комітету професор Гарвардського університету Омелян ПРІЦАК.

— Пане професоре, пригадую, під час урочистої сесії Академії наук України з нагоди 120-річчя Агатангела Кримського ви висловили чотири пропозиції, якими, на вашу думку, Україна хоч якось може спокутувати зневагу й кривду, заподіяну першому неодмінному Секретареві Академії. До цих слів прислухалися?

— Справді, я тоді запропонував Академії, щоб вона подбала, аби віднайти могилу Агатангела Юхимовича і по можливості перевезти його прах для врочистого перепоховання на Байковому кладовищі.

Відомо, що він помер у тюремному шпиталі в 1942 році десь у Кустанайському краї. Хоч, зрозуміло, окремої могили Кримського не знайти, бо таких «ворогів народу» ніхто не ховав за християнськими звичаями — просто викидали, як непотріб, або, в кращому разі, закопували в братських могилах. Все ж, думаю, варто шукати. Може, вдасться знайти якихось свідків, якісь тюремні записи... Наскільки я знаю, поки що ніхто за цю справу не брався.

По-друге, Академія має проголосити конкурс на написання документальної повної біографії Агатангела Кримського, бо досі існують лише окремі «житія». А також підготувати й видати повне зібрання його творів.

З одного боку, йдеться про друк його досі невиданих наукових творів і величезної епістолярної спадщини. Правда, дещо з листування Кримського увійшло до п'ятитомного зібрання його творів. Однак чомусь з початком XX століття всі сліди листування обриваються, хоч воно мало б бути цікавішим, зокрема кореспонденція періоду його секретарства в Академії. Кримський, залежно від адресата, одну й ту саму справу подавав у різні способи: з особами офіційними тримався офіційно, ближчим людям подавав інформації, деталі, яких тепер ніде, крім цього листування, не знайти. Борис Грінченко був його найближчим приятелем, і Кримський розкривав йому всі таємниці.

Цікаве листування з Іваном Франком.

Частина матеріалів збереглася в архівах КДБ, над якими нині працюють наші співробітники. Тому можна сподіватися, що за якихось років два вони будуть підготовлені до виходу в світ.

І найголовнішою була пропозиція створити Інститут сходознавства імені академіка Агатангела Кримського.

— Це, напевне, єдине, на що Академія наук поки що спромоглася для увічнення пам'яті Кримського?

— Певною мірою так. Інститут офіційно почав діяти з грудня минулого року. І має, як і всі новостворені наукові установи, складні проблеми з приміщенням, фінансуванням.

— Які структура, завдання інституту? Яке місце він має посісти в науковому житті України?

— У Радянському Союзі-небіжчику Інститут сходознавства після того, як його основні структури перейшли до Москви, займався в основному модерними проблемами економіки, політології і т. ін. Тоді як найдавніший осередок російського сходознавства лишався в Санкт-Петербурзі і стояв на традиціях класичного сходознавства. У цих двох центрів завжди була відмінність у поглядах. Москвичі вважають, що досить володіти англійською чи французькою мовами, тобто мовами колоніальних володарів, щоб трактувати проблеми Сходу. Наприклад, тодішній директор цього центру хвалився мені, що 90 відсотків його співробітників не володіють жодною із східних мов.

Мені імпонують принципи роботи санкт-петербурзьких колег, я вважаю, що співробітники Українського інституту повинні насамперед мати добру філологічну освіту і доступ до джерел східної культури.

Інститут сходознавства імені Агатангела Кримського має сім відділень, які вивчатимуть стародавній Схід, Близький Схід, народи євразійського степу, Індію, Далекий Схід і т. ін.

— Напевне, є неабиякі проблеми з кадрами?

— Різним чином вдалося зібрати близько 20 осіб, хоч потрібно 140. Але й це дуже солідна цифра.

За домовленістю маємо намір посилати своїх молодих співробітників на стажування та в аспірантуру до Санкт-Петербурга, Ташкента, Москви, а тих, хто добре володіє англійською — на вишкіл у вузи США. Думаю, що протягом першого десятиліття ми сформуємо повноцінний науковий колектив. Я не хотів би витрачати гроші на людей випадкових.

— За часів Агатангела Кримського в Україні діяв центр сходознавчої науки, виходив науково-популярний журнал «Східний Світ»... Які традиції, на вашу думку, потрібно продовжити, розвинути?

— Кримський працював 29 років у Московському, або як його ще називали, Лазаревському інституті, в

галузі орієнтал...
в Києві як не...
ретар Академі...
шого (історико-...
відділу. Водно...
Юхимович зор...
Український А...
(УАН) кабінет
кої культури.
кабінет і кабі...
культури. С...
ки орієнтувал...
ський Інститу...
навіть деякі у...
го переїхали
Україну. Київ...
демічним цент...
науково-популя...
тичним.

«Іраністика, ...
(дисципліна ц...
трібна) і арабіс...
Кримський.—
наук всесторо...
на історія укр...
лива; без них
чі зіяючі лак...
таки українозн...

Однак майж...
Кримського за...
роках у сталін...
а сходознавча...
нищена. Тепер...
суті, вакуум.

**— У різні ...
Україна була...
Заходу, і під...
східних зав...
мав на неї біл...**

— Це є ду...
тання. Украї...
ла під впливо...
ла також і на...
хід.

До століття...
помітний впли...
хазари і поло...
боку, може, д...
Захід репрезе...
в XIV—XVI ...
ляки.

Доки пробл...
культури не д...
конфесійного...
впливи Сходу...
вирівнювалися...
XVI—XVII ст...
безпосередні...
Україною і ...
ством.

**— Ви заун...
раїна також ...
ді в світі.
будь ласка, це...
XVII—XVIII ...**

— Якщо ...
Схід, Україна...
ди деякі захід...
пройшли чер...
раїнського ду...
християнство,
від українців...
східні народи...

Назва «Ук...
про те, що
смуга. А для...
ничної смуги...
що вона елем...
сторів, які ...
лює і творит...
Приклад тому...

усякий са-
би зробити
м віднині й
зм, турбота
уманізм —
від», тобто
«Маркс, —
о, — вірив
ограмою бу-
юдей туди».
похмуре,
каль, зовсім
Те, що ро-
людьми й
наводило
тільки Мар-
найжахливі-
в марксизмі
сутній. Та в
його біогра-
демонічне.
ні роки лю-
льки з при-
а й із зло-
мого' сатани.
його ранні
ких відобра-
мур… жна
орн… уша,
ві, смерті,
сти… всьому
Мабуть, за
недоскона-
знаємо, так
й обурюва-
рагментів з
(дослівно):
персоніфіко-
ою моїх мо-
у схопити й
ною силою,
безодня гли-
ю й тобою
в не… я
обою…
пророцтво
ся на одній
помилився
подій: спо-
мер… тоді
п… на
ірші в стилі
нтизму.
лось нічого,
помсти!
вигну свій
престол,
ахливою
вершина.
марновірна
дрож,
тер —
ша агонія.
о Маркса
мільйонів
ених … пре-
«ма… ист-
а «табірну
ршах і п'є-
упає в ролі
глобального
демонічна
сповнена
і до всього
я притисну
трудей і ди-
пророчу про-
юдству», —
героїв його
і він сам у
етичні моти-
ими й пірат-
а Лафіта. І
читав їх,
ство» щодо
са набуває
змісту. Воно
окої спорід-
рінках істо-
афіта і Кар-
лена відоми-
амплітуда-
Якщо пірат-
о підносив-
ідей, то
о черги, по-
о рівня пі-
ологізму, за-
ся досить
ння й уст-
перетині
ідеологічних
той альянс,
ідейних со-
а, Ж. Лафі-
АКАРОВ.

Кафедра

Омелян ПРІЦАК:

«СХОДОЗНАВСТВО — НАУКА АРИСТОКРАТИЧНА»

Наприкінці минулого року в Україні створено Інститут сходознавства імені Агатангела Кримського. Очолив його учень Агатангела Юхимовича, член Нобелівського комітету професор Гарвардського університету Омелян ПРІЦАК.

— Пане професоре, пригадую, під час урочистої сесії Академії наук України з нагоди 120-річчя Агатангела Кримського ви висловили чотири пропозиції, якими, на вашу думку, Україна хоч якось може спокутувати зневагу й кривду, заподіяну першому неодмінному Секретареві Академії. До цих слів прислухалися?

— Справді, я тоді запропонував Академії, щоб вона подбала, аби віднайти могилу Агатангела Юхимовича і по можливості перевезти його прах для врочистого перепоховання на Байковому кладовищі.

Відомо, що він помер у тюремному шпиталі в 1942 році десь у Кустанайському краї. Хоч, зрозуміло, окремої могили Кримського не знайти, бо таких «ворогів народу» ніхто не ховав за християнськими звичаями — просто викидали, як непотріб, або, в кращому разі, закопували в братських могилах. Все ж, думаю, варто шукати. Може, вдасться знайти якихось свідків, якісь тюремні записи... Наскільки я знаю, поки що ніхто за цю справу не брався.

По-друге, Академія має проголосити конкурс на написання документальної повної біографії Агатангела Кримського, бо досі існують лише окремі «житія». А також підготувати й видати повне зібрання його творів.

З одного боку, йдеться про друк його досі невиданих наукових творів і величезної епістолярної спадщини. Правда, дещо з листування Кримського увійшло до п'ятитомного зібрання його творів. Однак чомусь з початком XX століття всі сліди листування обриваються, хоч воно мало б бути цікавішим, зокрема кореспонденція періоду його секретарства в Академії. Кримський, залежно від адресата, одну й ту саму справу подавав у різні способи: з особами офіційними тримався офіційно, ближчим людям подавав інформацію, деталі, яких тепер ніде, крім цього листування, не знайти. Борис Грінченко був його найближчим приятелем, і Кримський розкривав йому всі таємниці.

Цікаве листування з Іваном Франком.

Частина матеріалів збереглася в архівах КДБ, над якими нині працюють наші співробітники. Тому можна сподіватися, що за якихось років два вони будуть підготовлені до виходу в світ.

І найголовнішою була пропозиція створити Інститут сходознавства імені академіка Агатангела Кримського.

— Це, напевне, єдине, на що Академія наук поки що спромоглася для увічнення пам'яті Кримського?

— Певною мірою так. Інститут офіційно почав діяти з грудня минулого року. І має, як і всі новостворені наукові установи, складні проблеми з приміщенням, фінансуванням.

— Які структура, завдання інституту? Яке місце він має посісти в науковому житті України?

— У Радянському Союзі-небіжчику Інститут сходознавства після того, як його основні структури перейшли до Москви, займався в основному модерними проблемами економіки, політології і т. ін. Тоді як найдавніший осередок російського сходознавства лишався в Санкт-Петербурзі і стояв на традиціях класичного сходознавства. У цих двох центрів завжди була відмінність у поглядах. Москвичі вважають, що досить володіти англійською чи французькою мовами, тобто мовами колоніальних володарів, щоб трактувати проблеми Сходу. Наприклад, торік директор цього центру хвалився мені, що 90 відсотків його співробітників не володіють жодною із східних мов.

Мені імпонують принципи роботи санкт-петербурзьких колег, я вважаю, що співробітники Українського інституту повинні насамперед мати добру філологічну освіту і доступ до джерел східної культури.

Інститут сходознавства імені Агатангела Кримського має сім відділень, які вивчатимуть стародавній Схід, Близький Схід, народи євразійського степу, Індію, Далекий Схід і т. ін.

— Напевне, є неабиякі проблеми з кадрами?

— Різним чином вдалося зібрати близько 20 осіб, хоч потрібно 140. Але й це дуже солідна цифра.

За домовленістю маємо намір посилати своїх молодих співробітників на стажування та в аспірантуру до Санкт-Петербурга, Ташкента, Москви, а тих, хто добре володіє англійською — на вишкіл у вузи США. Думаю, що протягом першого десятиліття ми сформуємо повноцінний науковий колектив. Я не хотів би витрачати гроші на людей випадкових.

— За часів Агатангела Кримського в Україні діяв центр сходознавчої науки, виходив науково-популярний журнал «Східний Світ»... Які традиції, на вашу думку, потрібно продовжити, розвинути?

— Кримський працював 29 років у Московському, або як його ще називали, Лазаревському інституті, в галузі орієнталістики і 24 — в Києві як неодмінний секретар Академії і голова Першого (історико-філологічного) відділу. Водночас Агатангел Юхимович зорганізував при Українській Академії наук (УАН) кабінет арабо-іранської культури, тюркологічний кабінет і кабінет єврейської культури. Сходознавчі науки орієнтувалися на московський Інститут східних мов, навіть деякі учні Кримського переїхали з Москви в Україну. Київ тоді був академічним центром, Харків — науково-популярним і практичним.

«Іраністика, тюркологія (дисципліна ця особливо потрібна) і арабістика, — писав Кримський, — без отих трьох наук всесторонні, неодмінна історія українства неможлива; без них будуть неминучі зіяючі лакуни в самому-таки українознавстві».

Однак майже всі учні Кримського загинули в 30-х роках у сталінських таборах, а сходознавча наука була винищена. Тепер ми маємо, по суті, вакуум.

— У різні періоди історії Україна була і під гнітом Заходу, і під поневоленням східних завойовників. Хто мав на неї більший вплив?

— Це є дуже складне питання. Україна не лише була під впливом, а й впливала також і на Схід, і на Захід.

До століття XIII-го досить помітний вплив на неї мали хазари і половці, з другого боку, може, дещо пізніше, Захід репрезентували угорці, в XIV—XVI столітті — поляки...

Доки проблеми релігійної культури не досягали свого конфесійного завершення, впливи Сходу й Заходу якось вирівнювалися. Наприклад, з XVI—XVII століття існували безпосередні контакти між Україною і Кримським ханством.

— Ви зауважили, що Україна також впливала на події в світі. Проілюструйте, будь ласка, це на прикладі XVII—XVIII століть.

— Якщо говорити про Схід, Україна перенесла туди деякі західні елементи, що пройшли через горнило українського духу, наприклад, християнство, яке перейняли від українців половці, деякі східні народи.

Назва «Україна» свідчить про те, що це є гранична смуга. А для активної граничної смуги цікавим є те, що вона елементи двох просторів, які розділяє, асимілює і творить щось нове. Приклад тому — козацтво.

Сама інституція «козак» — тюркського походження. Вона постала в XIV столітті після занепаду Золотої Орди. Це були тюркські степові добичники. Очевидно, в степу теж жили свої здобичники — слов'яни — українці. Вони перейняли той спосіб життя, але дуже скоро за інших обставин із здобичників перетворилися в кондотьєрів, тобто найманих воїнів, які брали участь у різних походах. З другого боку, коли в Україні вибухнув релігійний конфлікт (унія проти православ'я), вони стали саме на бік православ'я.

Українські козаки є чимось унікальним в історії людства. Їх не можна порівнювати з козаками Степана Разіна. Ви можете уявити, щоб Степан Разін вивчав латинську мову, творив конституцію, вписувався цілим військом до братства Києво-Могилянської академії?!

— Так історично чи політично склалося, що Росія мала два сходознавчі центри, Україна — жодного. Чи не означає це, що на Росію вплив Сходу був набагато сильніший, і тому вона створила монополію на сходознавство?

— Ви, напевне, зауважили, що Росія має, з одного боку, етнічних росіян, з другого — політичних. Немає й ніколи не було цілісної російської нації, яка б основувалася на етнічних підвалинах. А немає тому, що росіяни не пережили процес творення нації тоді, коли українство формувалося як нація, вони переживали процес поширення імперії. Їхня імперська структура має два джерела: Візантію, яка на ту пору вже не була класичною Грецією, і імперію Золотої Орди. Українське козацтво, яке хоч і походить від тюркського, стало явищем західним і базою для політичного устрою, який творився на даній території.

На Заході все базується на законі. На Сході законом є воля володаря — попередника політбюро. Україна ж має православну культуру, а структура всіх сфер життя грунтується на західній політичній традиції. Наприклад, всі договори в Україні обопільні. Тоді як у Росії монарх міг лише подарувати комусь ласку, але не міг присягати, бо це вже було над його гідність.

— Пане професоре, свого часу світовий науковий бомонд докоряв вам у тому, що ви лишили всі найвищі керівні посади і поміняли престижну тюркологію та алтаїстику на непрестижне українознавство. Думаєте, з поправкою на сьогодні, ваші опоненти не змінили б акценти, не зреклися б своїх слів?

— Люди є люди. Вони, очевидно, завжди думають світоглядом свого часу. Скажімо, до 1991 року для англійця чи іспанця Україна не існувала. А те, що ділося в XVII—XVIII столітті, люди не пам'ятають, вони не мають такої довгої пам'яті. А візьміть карти світу XIX—XX століття?! Немає такої держави України в жодному атласі.

Розумієте, сходознавство було і є наукою аристократичною. Це дисципліна, яка вимагає величезної праці, самодисципліни та інтелігентності.

Коли мені виповнилося 45 років, я зробив іспит своїй совісті. І зрозумів, що сходознавство ніколи не було основною моєю метою, а скоріше засобом, ключем для вивчення східних джерел. Моя відповідальність — це історія України, до якої я повинен повернутись. Я справді зрікся всіх керівних посад у світовій алтаїстиці, чим викликав здивування своїх міжнародних колег. Мене справді не раз запитували, чи правда, що я поміняв престижну сходознавчу науку на непрестижну україністику. Це останнє й стало для мене стимулом піднести українознавство до престижного міжнародного рівня.

— Однак в Україні ви очолили Інститут сходознавства, а не україністики...

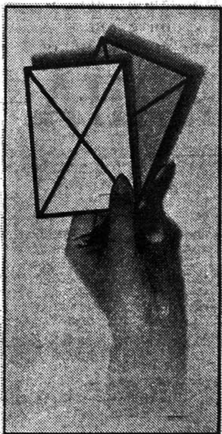
— Я прожив на світі 73 роки. Після «іспиту своїй совісті» мені разом з однодумцями вдалося організувати центр українських досліджень у Гарвардському університеті, який має нині світове визнання. Крім того, після успіху студентського журналу «Рецензія» почав виходити часопис «Harvard Ukrainian Studies», який випустив 15 товстих томів. Особливо нам поталанило з впровадженням у життя Гарвардського Проекту Тисячоліття із монументальною серією «Гарвардська бібліотека давньоукраїнської літератури» та працями Міжнародного конгресу Тисячоліття у Равенні (Італія), а також у створенні Міжнародної асоціації україністів у Сицилії при ініціативі Неаполя, Гарварду та Києва...

Що ж стосується Інституту сходознавства, то він завдяки вивченню першоджерел східного світу має стати ще одним ключем до трактування історії України. Бо очевидно, нашим завданням є, з одного боку, дослідження східних елементів української культури, а з іншого, поширення інформації про Україну через знання про східний світ.

Я дійшов висновку, що потрібно якнайтісніше співпрацювати з Інститутом української археографії, бо досі історичним джерелам так би мовити східного походження мало хто приділяв уваги і вони, по суті, лишалися невідомими. Наприклад, всі, хто читав «Слово о полку Ігоревім» пам'ятають, що князь вирушив у похід проти половців. Але хто були ті половці, які займали на той час більшу територію України? Чому їх столицею був теперішній Харків? Яке вони мали відношення до України? Куди вони зрештою зникли? Все це є частиною нашої історії, нашого українознавства. І пізнання їх, напевне, вимагає знання різних східних джерел.

Тобто я не зрадив україністику. Я очолив Інститут сходознавства для того, щоб допомогти Україні краще пізнати себе.

Вела розмову
Катерина КІНДРАСЬ,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

СІЛЬСЬКІ ВЕЧОРИ В ТЯЖКІ ТРИДЦЯТІ...

Щоразу, коли слухаю державний гімн України, я плачу. Бо пригадую своє дитинство в тяжкі тридцяті роки. До мого покійного батька Івана Жоги часто приходили його друзі Семен Римар та Іван Кубрак. Було це в моєму рідному селі Гмирянці Ічнянського району. Ми з братом дуже любили такі вечори, сиділи, затаївшись у куточку на печі, і слухали тиху чоловічу бесіду про сільські новини, про політику. Але найбільше нам подобалось, коли вони співали українські народні пісні. Ми були малими й не розуміли, чому вони таку чудову пісню, як «Ще не вмерла Україна» співають зовсім тихесенько, змахуючи скупі чоловічі сльози, і чому ця пісня заборонена.

Тепер мене вражає те, як треба було любити свою землю, свою Україну, щоб у часи «чорного ворона», під страхом життя і смерті зберегти душу українського народу — його пісні. Де могли вони, прості сільські трударі вивчити слова й мотив тих чудових українських пісень?

Не втративши своєї великої любові до рідної землі, до її прекрасного минулого, вони свято вірили в те, що Україна не вмре, вона ще буде вільною. Жаль, що вони не дожили до цих днів...

Марія ЖУКОВСЬКА.

Линовиця
Прилуцького району
Чернігівської області.

Жорстокість бюрократичної машини

Скільки може обертатися колесо бюрократичної машини, чи буде цьому край? Відчула це колесо на собі і сім'я моєї дочки. Вона — інвалід 3-ї групи (глухоніма). Вийшла заміж за болгарина і виїхала до нього, на його батьківщину. У березні вона з чоловіком приїхала до нас в гості. Коли ж поверталися в Болгарію, то чоловіка пустили, а її ні, не поставили в паспорті відмітку про виїзд, мотивуючи це відсутністю візи від чоловіка. Але й після одержання візи дочці відмовили в оформленні документів, мовляв, робиться все це не так швидко, треба почекати.

Мене обурює таке ставлення житомирських бюрократів, які не врахували навіть того, як тяжко спілкуватися дочці з людьми. І замість співчуття вона зустрілася з жорстокою бюрократичною машиною.

З повагою
Поліна ЯКОВЧУК.

Кочичине
Ємільчинського району
Житомирської області.

ЛЕГЕНДА І ІСТОРИЧНА ДІЙСНІСТЬ

З історії відомо, що колись із Києва від князівської «ласки» тікали раби і оселялися в дрімучих лісах на пагорбі між трьома судноплавними річками, де Черча впадала в Мику, а Мика — у Тетерів. І утворилося нове поселення — Микгород, що походить від назви річки. Але напади кочівників зруйнували місто. Люди переселилися на вищу гору навпроти. Нове поселення довго не мало назви. І одного разу зібралися радники й почали думати, як назвати нове місто. Різні були думки, згоди так і не дійшли. От один радник і каже: «Нас тут зібралася рада, мислимо, як назвати наше поселення. Давайте так і назовемо його — назвою нас самих і нашої мислі: Рада — Мисль». І всі на те пристали.

Кількасот літ саме так називали поселення, доки голосна літера «о» не з'єднала два слова в одне — Радомишль. І стоїть собі Радомишль, цікавий своєю історією, з підземними ходами й переходами. Стоїть і старезний млин, борошно його помолу славилося на всій землі русинів й далеко було знане. Одного разу, вже за нашого часу тут копали криницю й докопалися до грубого цегляного муру.

Точки зору

Та чомусь нікого не цікавить це старовинне місто, яке лише на 200 років молодше від Києва, не проводять тут археологічні розкопки. Ми цікавимося історією закордону, не підозрюючи, що вдома у нас є місця багато цікавіші, та, схоже, й не прагнемо цього знати. Невже так ніхто й не займеться археологічними розкопками цих історичних місць, невже ця історична цінність так мовчазно і згине?

Борис РИМАР.

Київ.

А ось що розповів нашому кореспондентові з цього приводу науковий співробітник Інституту археології Академії наук України, кандидат історичних наук, учений секретар відділу давньоруської та середньовічної археології Богдан Звіздецький.

— Стосовно історії древнього міста Радомишль в листі дещо перебільшено. Перша назва цього міста Мичеськ — від назви річки Мика. Радомишль — досить пізня назва, вперше він згадується під 1150 роком. Радомишль — назва явно польська, можливо запозичена від назви фортеці. За пізнього середньовіччя, у XVII—XVIII століттях тут зводили замки, фортеці, а підземні ходи, галереї, підвали при будівництві замків робили чи не завжди у той час. Можливо, на один із таких ходів і наткнулися копачі криниці.

Ми робили розкопки на правому березі Мики є сліди стародавнього поселення IX—X століття, пов'язане з літописними древлянами. Знак, що місто Радомишль історична пам'ятка, встановлено помилково. Там навіть слідів городища археологічно не зафіксовано. Саме місто за середньовіччя дуже розбудувалося, отже, коли й були якісь сліди, що мали історичну цінність, то все знищено цією забудовою.

В даний час проводити розкопки неможливо, бо хто, скажіть, дозволить прокладати шурф на подвір'ї чи в городі, та ще й без гарантії, що там і справді щось знайдеться? Тож люди придумали красиву легенду, яка історичного підґрунтя не має. Отже, як пам'ятка археології місто Радомишль цінності не являє.

Такі-от дві думки. А може в кого є ще якісь?

Підготувала
Марія ДАВИДЕНКО.

ТИМ, ХТО ЇДЕ У ВІДРЯДЖЕННЯ

Чув, що є зміни у законодавстві про службові відрядження. Чи правда це? — запитує О. Коновал з Чернігова.

Юридична консультація

Так, правда. 28 квітня 1992 року Кабінет Міністрів України прийняв постанову № 212 «Про службові відрядження». Ось основні положення цієї постанови.

Строк відрядження визначається керівниками підприємств, об'єднань, установ і організацій, але не може перевищувати одного місяця.

Для працівників, яких відряджають для виконання монтажних, налагоджувальних і будівельних робіт, строк відрядження не повинен перевищувати одного року (пункт 6 постанови).

Відшкодування витрат за найм житлового приміщення.

Перший варіант. Працівник, котрий перебував у відрядженні, подав виправдні документи. У цьому разі йому відшкодовують фактичні витрати з урахуванням додаткових послуг, що їх надають в готелях, але не більш, як 125 крб. на добу (пункт 1).

Витрати в розмірі понад 125 крб. на добу працівникові відшкодовують з дозволу керівника підприємства, об'єднання, установи, організації.

Другий варіант. Працівник не подав документи, що підтверджують витрати за найм житлового приміщення. У цьому випадку вони можуть відшкодуватися в розмірах, визначених керівником підприємства, об'єднання, установи, організації, але не можуть перевищувати 40 крб. на добу в столицях держав — учасниць Співдружності незалежних держав і автономних республік, обласних центрах і містах республіканського підпорядкування, 30 крб. — в інших містах і районних центрах, 20 крб. — у решті населених пунктів (пункт 1).

Працівникові відшкодовують плату за бронювання місця в готелях у розмірі 50 відсотків вартості бронювання (пункт 1).

Добові. З 1 травня 1992 р. за кожну добу перебування працівника у відрядженні, враховуючи й час перебування в дорозі, йому сплачують добові в розмірі 100 крб. (п. 10 постанови Кабінету Міністрів України від 26 травня 1992 р. № 276).

Працівникам, тимчасово переведеним або відрядженим для роботи в зоні відчуження на території радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, сплачують добові з розрахунку 65 крб. за кожний день перебування в цій зоні.

У разі відрядження на один день або в таку місцевість, звідки відряджений має можливість щоденно повертатися до місця постійного проживання, добові сплачують у половинному розмірі (пункт 2).

Витрати на проїзд відшкодовують у розмірі вартості проїзду повітряним, залізничним, водним і автомобільним транспортом загального користування (крім таксі), включаючи страхові внески з державного обов'язкового страхування пасажирів на транспорті, оплату послуг за попередній продаж проїзних квитків і витрати за користування в поїздах постільними речами (пункт 3).

Витрати на проїзд у м'якому вагоні, в каютах, що оплачуються по I—IV групах тарифних ставок, на судах морського флоту, в каютах I і II категорії на судах річкового флоту, а також на повітряному транспорті за квитками I класу відшкодовують у кожному окремому випадку з дозволу керівника підприємства, об'єднання, установи, організації за умови подання проїзних документів (пункт 3).

Цією постановою керівникам підприємств, об'єднань, установ, організацій надано право у випадках, коли розмір витрат по службових відрядженнях відомий заздалегідь провадити оплату вказаних витрат за згодою працівників, без подання виправдних документів (пункт 4).

Підприємства і організації самостійно встановлюють надбавки (польове забезпечення) до тарифних ставок і службових окладів працівникам, відрядженим для виконання монтажних, налагоджувальних і будівельних робіт, працівникам, які працюють за вахтовим методом або робота яких постійно проходить у дорозі або має роз'їзний (пересувний) характер, у розмірах, передбачених у колективних договорах (або за погодженням із замовником). Граничні розміри надбавок (польового забезпечення) з 1 травня 1992 р. не можуть перевищувати 100 карбованців на добу, а працівникам, які виконують роботу за вахтовим методом в зоні відчуження на території радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, — 130 карбованців на добу (п. 10 постанови Кабінету Міністрів України від 26 травня 1992 р. № 276).

Працівникам, відрядженим для виконання монтажних, налагоджувальних і будівельних робіт і для виконання робіт за вахтовим методом, незалежно від строку відрядження, витрати за проїзд до місця відрядження і назад і за найм житлового приміщення (крім випадків, коли житло їм надають безплатно) відшкодовують у порядку, встановленому пунктами 1 і 3 цієї постанови.

Зауважимо, що ця постанова має зворотну силу, а саме: вона чинна з 1 квітня 1992 року.

Семен КАРЛИЦЬКИЙ,
юрист.

ЧИ ВАРТО БОРОТИСЯ ЗІ СПЕКУЛЯЦІЄЮ?

Під такою назвою Дніпропетровський фонд соціального моніторингу («ФОНСОМ») провів експрес-опитування 339-ти жителів Дніпропетровська.

Перш за все з'ясуємо, що таке спекуляція. За традиційним трактуванням — це скупка і перепродаж майна, цінностей, продуктів широкого вжитку з метою наживи за рахунок різниці цін. Карне право розглядає спекуляцію як зазіхання на нормальну діяльність торгівлі та інтереси покупців і визнає як один із найнебезпечніших господарських злочинів.

Чи потрібно, на думку респондентів, боротися зі спекуляцією?

— 60 відсотків вважають, що так, ця боротьба об'єктивно продиктована дефіцитом товарів та свавіллям цін;

— 35 відсотків вважають цю боротьбу хибною;

— 5 — не змогли відповісти.

Чи варто відміняти всі закони та положення щодо спекуляції?

— 40 відсотків вважають за потрібне відкинути лише ті, що суперечать ринковій економіці;

— 30 — за те, щоб закони залишилися без змін;

— 21 — за відміну всіх законів;

— 9 — не змогли відповісти.

Яким засобам боротьби зі спекуляцією респонденти надають перевагу? Додамо від себе, що деякі методи, запропоновані опитаними, відгонять середньовіччям, але «з пісні слова не викинеш».

— 48 відсотків пропонують конфіскацію майна спекулянта;

— 32 — конфіскацію товару, що реалізується;

— 12 — розподіл товарів за картковою системою;

— 10 — ув'язнення;

— 9 — прилюдне покарання батогом;

— 8 — відсікання руки або пальця;

— 4 — прилюдну ганьбу на центральній площі;

— 1 — розстріл.

Як вплине на проблему спекуляції роздержавлення та приватизація підприємств торгівлі?

— 44 відсотки вважають, що це сприятиме повному зникненню спекуляції;

— 38 — протилежної думки;

— 18 — не змогли відповісти.

Як бачимо, життя підказує нам, що тільки через економічну свободу, через демонополізацію державної торгівлі, на основі радикальної модернізації законодавства, за умов оподаткування, що «розвивається», а не «губить», суспільство звільниться від обтяжливих тенет спекуляції.

В'ячеслав БЄЛЕНЬКИЙ,
Сергій ШЕВЧЕНКО.

Брокерська фірма Товариства з обмеженою відповідальністю
"КОМЕРЦІЙНІ СИСТЕМИ"

ПАНОВЕ!

Ми за карбованці у найкоротший термін придбаємо для Вас:
- ліс і пиломатеріали;
- офісні або побутові меблі;
- сталь, алюміній, чавун та інші вироби з металів;
- автомашини вітчизняні та імпортні будь-яких марок: нові або ті, що були в експлуатації;
- сантехнічні вироби;
- полістирол, поліетиленову плівку та іншу хімічну продукцію;
- верстати, обладнання;
- нерухомість,

а також тисячі найменувань інших потрібних Вам предметів, які виставлено на торгах найбільшої з українських бірж — Українській Універсальній Товарній Біржі, а також Українській біржі нерухомості, Українській столичній біржі.

У НАС НЕМАЄ ПРОБЛЕМ, ПАНОВЕ! ЇХ НЕ БУДЕ І У ВАС!

Для Вас ми працюємо без вихідних!
FAX: 224-43-20

Телефони у Києві
224-42-17
224-75-68
224-14-98

Производственная фирма

Электроника
Компьютеры
Оргтехника
Сети

Широкий спектр услуг по поставке и обслуживанию!

ВСЕГДА В ПРОДАЖЕ

большой выбор компьютерной оргтехники, сетевое оборудование, модемы, комплектующие и расходные материалы.

ПРОДАЖА ЗА СКВ И РУБЛИ
ЛЮБАЯ ФОРМА ОПЛАТЫ

г. Харьков, 310018, ул. Деревянко, 3, (а/я 7627) ПФ «ЭКОС»
Телефоны: (0572) 33-92-27, 33-51-11.
Факс: 33-51-11.

Опытное хозяйство **«Украинка»** реализует по договорной цене племенных бычков симментальской, черно-пестрой, красностепной (с удельным весом крови голштинов до 80%), а также айрширской и лебединской пород.

Адрес: 312120, Харьковская обл., Харьковский район, п/о Куличи, «Украинка».
Контактный телефон: 62-51-39
95-34-99.

Производственно-строительная экспериментальная фирма «ДРУЖБА» предлагает:

Оригинальные виброустановки для изготовления стеновых блоков размером 390×190×188 мм.

Простота и надежность. Длительный срок эксплуатации в тяжелых условиях без ремонта. Широкий выбор наполнителей: шлак, щебень, керамзит, отходы стекла, керамики и др.

Наш станок является последней усовершенствованной моделью.

Цена его намного ниже аналогичных станков в странах СНГ.

Стоимость нашей виброустановки сегодня 30.007 рублей.

ПИШИТЕ, ЗВОНИТЕ, ПРИЕЗЖАЙТЕ.

НАШ АДРЕС: 258100, ЧЕРКАССКАЯ обл., г. ЗОЛОТОНОША, ул. Т. Г. ШЕВЧЕНКО, 33, ПСЭ «ДРУЖБА», ТЕЛЕФОН 5-23-10.

Предприятие «ФЛАМИНГО» реализует со склада в г. Киеве автомобили «Таврия» ЗАЗ-1102. Возможен обмен на сахар.

ТЕЛ. (044) 417-65-04
417-65-79.

До відома керівників підприємств, організацій, а також приватних осіб

Акціонерне товариство «Чернівці — Лада» має у вільному продажу автомобілі ВАЗ таких моделей:

ВАЗ-21043 — по 461 тис. крб.
ВАЗ-21053 — по 421 тис. крб.
ВАЗ-21061 — по 456 тис. крб.
ВАЗ-21063 — по 433 тис. крб.

Розрахунки готівкою або передплатою. Звертатися: 274029, м. Чернівці, вул. Руська, 236-А.

Тел. 6-29-43, 6-29-48, 6-28-61.

ХМЕЛЬНИЦЬКЕ ВИРОБНИЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ ПО ВИПУСКУ КОВАЛЬСЬКО-ПРЕСОВОГО УСТАТКУВАННЯ

НАЙБІЛЬШИЙ В СНД ВИРОБНИК ЦВЯХОВИХ, ПРУЖИНОНАВИВНИХ, ШАЙБОНАВИВНИХ ТА ПРАВИЛЬНО-ВІДРІЗНИХ АВТОМАТІВ

Виробляє та постачає високопродуктивні автомати:

— для правки металу круглого перерізу і фасонного прокату та різання його на прутки мірної довжини. Діаметр 1,6...16,0 мм. Довжина 100...12000 мм;

— для виготовлення будівельних, толевих, дахових, тарних та взуттєвих цвяхів. Діаметр цвяха 1,2...4,2 мм. Довжина 8...120 мм.

Формує портфель заказів на:

— поставку пружинонавивних та шайбонавивних автоматів, правильно-відрізних автоматів для електродів, цвяхових автоматів для шиферних, стрічкових цвяхів;

— розробку та виготовлення спеціальних автоматів для виробництва виробів з дроту, універсально-вигинальних та інших ковальсько-пресових машин;

— виконання усіх видів ремонту цвяхових автоматів;

— виготовлення різних пружин з дроту замовника.

Багатолітній досвід, компетентність фахівців та прогресивне виробництво — ГАРАНТІЯ НАДІЙНОСТІ ТА ДОВГОВІЧНОСТІ НАШОЇ ПРОДУКЦІЇ.

Наша адреса: Україна 280000, м. Хмельницький, вул. Правди, 6. Телефон: (038-22) 9-25-84.

Телетайп: 291193 ПРЕСС.

АКЦІОНЕРНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК

Якщо Ви ділова людина і прагнете мати власну справу, Вам у цьому допоможе Акціонерний комерційний банк

«АВАЛЬ»

— на сьогодні один із найбільш швидкоростучих банків України.

Наш банк має широкі можливості для кредитування.

Почавши співпрацю з нами, Ви не прогадаєте.

Отож, панове підприємці, запрошуємо до співробітництва.

Чекаємо Вас за адресою: 252011, м. Київ-11, вул. Лєскова, 9, тел. 295-32-31, 295-32-05, 295-71-68.

Мелитопольское бюро путешествий и экскурсий предлагает путевки в пгт Кирилловка на Азовском море. Проживание в домах частного сектора, питание в столовых общепита или в кафе «ТУРИСТ».

Стоимость путевки 1540 рублей на 15 дней.

Сроки заездов 02.07 по 16.07
17.07 по 31.07
1.08 по 15.08
16.08 по 30.08

Адрес: 332319, г. Мелитополь, ул. Ленина, 137.

Телефоны: 2-04-29, 2-03-37, 2-02-72.

Футбол

ЧЕМПІОНАТ ОЧИМА ШКОЛЬНИКОВА

Авторитет Юхима Григоровича ШКОЛЬНИКОВА — головного тренера чернівецької «Буковини», загальновідомий. Тож розмова з ним, гадаю, викличе інтерес у прихильників футболу.

— Наближається до фінішу перший національний чемпіонат. Які ваші враження від цього турніру?

— Я був одним з перших, хто рішуче підтримав ідею нашої футбольної незалежності. Радів, звичайно, що все це стало реальністю. Звичайно, передбачав, що труднощів не минути. Адже регламент чемпіонату надзжорсткий: вилітає шість команд з двадцяти. Як на мене, то забагато. Така ситуація й обумовила непримириму боротьбу за виживання. Кожна гра стала фактично кубковою. Тепер, коли чемпіонат вже завершується, лунають голоси, що, мовляв, необхідно змінити регламент і скоротити число невдах з шести до двох. Отут я абсолютно не згоден. Треба було говорити про це ще перед стартом. Нині слід залишити все як є і не порушувати спортивного принципу. В іншому разі буде елементарна дискредитація змагань.

— Чого боялися найбільше?

— Це вже одвічна тема: Школьников і судді. Рівень нашого арбітражу, на жаль, не відповідає тому високому напруженню, яким відзначається чемпіонат. Адже спостерігається боротьба від першої до останньої хвилини. І тут кожна помилка арбітра сприймається дуже хворобливо, бо може суттєво вплинути на результат матчу. Від суддівських похибок, не секрет, постраждало вже чимало команд.

— Пробачте, і все ж таки: чи є у нас судді високої кваліфікації?

— Безумовно, є.

— То, може, назвете прізвища?

— Будь ласка. Вважаю, що на досить високому рівні проводять ігри сімферопольці Туховський, Авдиш, Панчик, Мельничук. Відзначу киян — Ярменчука і особливо Татуляна — рішучого, тактовного, тонко відчуваючого перебіг подій. Приємне враження справляє й львів'янин Грисьо. Але більшість, нехай на мене не ображаються, ще не дотягує до необхідного рівня. Можливо, тут вини їхньої і немає, бо одразу, без відповідної підготовки (професійної, психологічної) їх кинуто в горнило боротьби. Втім, напевно, все тут взаємопов'язане. Наш футбол, який робить перші самостійні кроки, переживає певний ігровий спад. Отож, і суддівство повинно пройти через випробування.

— От ви сказали, що знизився рівень нашого футболу. А чи так уже помітно?

— Щоб дуже, то ні. Але можу порівняти з минулим роком, коли «Буковина» виступала в першій лізі колишнього Союзу. Той рівень був дещо вищий, ніж в більшості матчів нашого чемпіонату в елітній лізі. Однак це не через те, що ми відділилися. Річ у тому, що дуже багато талановитих, яскравих гравців подалися за кордон шукати лішої долі. Натомість прийшла молодь, якій для досягнення високого класу потрібен час.

— Якщо вже торкнулися питання еміграції футболістів, то слід сказати відверто й про те, що спортивна громадськість вважає цей процес згубним для нашого футболу. Чи бачите вихід із такого становища, чи можна зупинити отой відтік?

— Я не схильний дорікати тим, хто від'їжджає. А відповідь, як на мене, лежить на поверхні: все це припиниться тоді, коли Україна в економічному й соціальному відношенні вийде на рівень хоча б колишніх соціалістичних країн Східної Європи. Відносно ж «емігрантів», то люди віддають футболу свої найкращі роки, сили, здоров'я. Природно, що вони прагнуть якимось мінімумом забезпечити своє післяфутбольне життя.

— З гравцями зрозуміло. Але останнім часом подібне спостерігається і з тренерами. Лобановський працює в ОАЕ, Кучеревський — в Тунісі, а ще ціла група фахівців працює де завгодно, тільки б перетнути кордон...

— Це також тривожна тенденція. Україна багата на тренерські кадри. І їх ні в якому разі не можна розбазарювати. Але до кожного випадку треба підходити обережно.

— Будемо відверті. Якщо б вам запропонували поїхати попрацювати з якимось іноземним клубом. Погодилися б?

— Не лукавитиму, поїхав би з великим задоволенням. Але неодмінно повернувся б додому.

— Отже, висновок напрошується такий: від'їзд гравців і тренерів триватиме доти, поки не поліпшиться наше життя.

— Звичайно. Але вже сьогодні можна зняти певною мірою напругу. Не секрет, що нині ряд колективів платить своїм гравцям пристойні зарплати, а дехто й валютою. Отже, треба, щоб футболісти кілька сезонів гарненько попрацювали на свій клуб, заслуживши зарубіжний контракт. А то інколи наші хлопці буквально за копійки продають себе навіть до третьорозрядних клубів Польщі, Чехо-Словаччини, Угорщини тощо. Тим самим дискредитують український футбол, збивають ціну. Одне слово, треба навести якийсь порядок переходів. Тут повинна й силу применити Федерація футболу України.

— Останнім часом багато розмов ведеться про створення професіональної ліги. Яке ваше ставлення до цього?

— Я — за. Але до цього слід йти поступово і зважено й під егідою Федерації. А то може так статися, що знову наш футбол розділиться на дві частини, де центр диктуватиме свої умови периферії...

Коли вже був виключений магнітофон, Юхим Григорович сказав мені: «А чому не запитуєте про справи «Буковини?»,— і продовжив:

— Було багато приємних хвилин, траплялися невдачі. І хоч команда не втрималася на найвищому місці, гадаю, що ці півроку пішли їй на користь. До того ж, чемпіонат триває і ми прагнутимемо поліпшити турнірне становище до останнього туру...

Розмову вів Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Перша ліга

ПОКИ ЛІДЕР ВІДПОЧИВАВ

Мукачівський «Приладист» у минулому турі був вільним від гри, і переслідувачі спробували наблизитися до лідера. «Верес» перемогу над динамівцями Києва забезпечив уже в дебюті матчу, коли Суслопаров на 2-й хвилині реалізував пенальті, а на 10-й хвилині Лень провів другий гол — 2:0.

Напруженим виявився поєдинок у Хмельницькому, де «Поділлю» довелося відігруватися в матчі з «Автомобілістом». Контратаку гостей завершив на 28-й хвилині Теслик. І лише на 76-й хвилині хмельничанин Снєгур зрівняв рахунок — 1:1.

Такий же результат було зафіксовано й у матчах за участю лідерів другої підгрупи. У Стриї нікопольський «Металург» натякнув, що був би не проти мирної угоди. Та місцеву «Скалу» це не влаштовувало. І удар Гнатіва на 53-й хвилині викликав радісне збудження на трибунах. Утім, гості відігралися дуже швидко: на 66-й хвилині Костиков переграв захист господарів. Після цього «Металург» зумів перевести гру в спокійне русло.

Драматичним для «Закарпаття» виявився принциповий матч з «Кривбасом». Господарі забили швидкий гол: на 2-й хвилині відзначився Якубик. А коли залишалося грати дві хвилини і перемога, здавалося, була в кишені, ще один закарпатець, Тугайдан, забив гол. Але... у власні ворота.

У першій підгрупі зафіксовано такі результати: «Полісся» — «Десна» — 1:2, «Поліграфтехніка» — «Сталь» — 2:0, «Дніпро» — «Чайка» — 3:1, «Галичина» — «Кристал» (Чортків) — 1:0. У другій: «Шахтар-2» — «Ворскла» — 1:3, «Хімік» — «Шахтар» (Павлоград) — 2:0, «Рось» — «Азовець» — 1:0, «Чорноморець-2» — «Кристал» (Херсон) — 2:2.

У першій групі лідирують: «Приладист» — 26 очок, «Верес» — 25, «Десна» і «Поліграфтехніка» — по 22. У другій: «Металург» — 29 очок, «Кривбас» — 27.

Матчі двадцять другого туру гратимуться 7 червня.

Сергій ЯРОСЛАВОВ.

ТРЕТІЙ ТАЙМ—З «ІНФОСПОРТОМ»

Про плани українського футболу на найближче і далеке майбутнє, про контакти з ФІФА та УЄФА, про червневе турне національної команди до США та Сальвадору розповів журналістам на прес-конференції, яка пройшла в республіканському Будинку кіно, голова Федерації футболу України Віктор Банников.

До речі, він повідомив, що запрошення грати в матчах збірної за океаном надіслано Литовченку, Протасову, Заварову. Жваво обговорювали найсвіжішу подію — фінал Кубка. Віктор Максимович повідомив і неприємну новину: не зможуть виступати за київське «Динамо» Леоненко та Єсипов, доки їхнє питання не вирішить комітет ФІФА зі статусу гравців.

А організував цю прес-конференцію «Інфоспорт» — виробничо-комерційна та фінансово-кредитна компанія. Її президент Володимир Лашкул розповів присутнім про діяльність компанії, яка займається бізнесом, сприяє розвиткові українського спорту, приділяє велику увагу благодійництву.

Віднедавна «Інфоспорт» — комерційний агент Федерації футболу України на матчах Кубка і фінальних поєдинках національного чемпіонату. Компанія має виключні права на телетрансляції, рекламу, кінофотозйомки на цих зустрічах. «Інфоспорт» підшукав і солідного генерального спонсора — «Інкомбанк».

Пан Лашкул запросив усіх журналістів до Львова на 21 червня, де гратиметься матч за золоті медалі, і до Чернівців або Запоріжжя (місто уточнюється), де 20 червня пройде поєдинок за «бронзу». «Інфоспорт» бере на себе розв'язання фінансових проблем, що можуть виникнути в окремих журналістів, які збираються висвітлювати матчі.

«Інфоспорт» встановив три премії по п'ять тисяч карбованців кожна для кореспондента газети, фотокореспондента, телерадіокоментатора, які найкраще висвітлюватимуть вирішальні поєдинки першого футбольного сезону в незалежній Україні. До журі, яке очолює Олександр Липенко («Київські відомості»), увійшли: Віктор Борцов («На екранах України»), Дмитро Герасименко («Сільські вісті»), Ігор Кончук («Демократична Україна»), Олексій Панін (комерційний директор «Інфоспорту»).

Тим, хто бажає розмістити рекламу, вирішив стати спонсором футбольних баталій за нагороди чемпіонату України, слід звернутися до «Інфоспорту». Телефони: 290-03-74, 290-52-36, 290-53-45, факс — 290-40-62.

Віктор ГЕНЧУК.

Фото Миколи БОЧКА.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради України

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Анатолій ГОРЛОВ перший заступник головного редактора
Олександр БІЛИК заступник головного редактора
Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ член-кореспондент АН України
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ оглядач, завідуючий відділом культури
Леонід САМОЙЛЕНКО заступник головного редактора
Борис СИДОРЕНКО заступник головного редактора
Анатолій СОЛОНСЬКИЙ редактор відділу кореспондентської мережі
Віталій СУДДЯ відповідальний секретар

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Засновник — Верховна Рада України.

Адреса редакції: 252047 Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ:

Для довідок — 441-89-61, 441-89-46

телефакс — 224-72-54

Відділ реклами — 441-89-44

Редакція розглядає рукописи, подані в першому примірнику машинопису.

Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

Залишаємо за собою право виправляти мову і скорочувати матеріали.

Рукописів не повертаємо.

За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Пересилаємо скарг у різні інстанції редакція не займається.

Звертайтеся, будь ласка, безпосередньо до відповідних органів влади.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі і понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955

Загальний тираж 419246.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ, проспект Перемоги, 50.

Зам. 0311102.

1 2 3 4 5 6 7 8 9